

Regeringens proposition

2008/09:192

Sveriges antagande av rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för brottsmisstänkta

Prop.
2008/09:192

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 20 maj 2009

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen ska godkänna ett inom Europeiska unionen framförhandlat utkast till rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till ett tillfälligt frihetsberövande. Rambeslutet innehåller bestämmelser om överförande av icke frihetsberövande straffprocessuella tvångsåtgärder och syftar till att skapa ett alternativ till frihetsberövanden av brottsmisstänkta under straffrättsliga förfaranden.

I rambeslutet finns bestämmelser om under vilka förutsättningar en medlemsstat ska erkänna och verkställa beslut om övervakningsåtgärder som har meddelats i en annan medlemsstat. Verkställigheten ska anpassas till den verkställande statens lagstiftning. På den utfärdande statens begäran ska den berörda personen överlämnas enligt bestämmelserna i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder om personen inte frivilligt återvänder till den staten. Rambeslutet uppställer bl.a. tidsfrister för den verkställande statens beslut om erkännande och regler om förfarandet i övrigt.

Den tidpunkt då medlemsstaterna ska ha genomfört bestämmelserna i rambeslutet är ännu inte bestämd. I propositionen redovisas vilken lagstiftning och övrig reglering som rambeslutet kräver. Förslag till lagstiftning läggs dock inte fram i propositionen.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	Rambeslutets innehåll.....	4
3.1	Syfte, definitioner och behöriga myndigheter.....	5
3.2	Tillämpningsområdet och krav på dubbel straffbarhet.....	6
3.3	Den verkställande statens beslut.....	7
3.4	Vägransgrunder.....	8
3.5	Behörighet att fatta följdbeslut.....	9
3.6	Förfaranderegler.....	10
3.7	Övriga frågor.....	12
4	Gällande svenska regler.....	12
4.1	Anhållande och häktning.....	13
4.2	Reseförbud och anmälningsskyldighet.....	14
4.3	Vissa straffsanktionerade förbud.....	15
4.3.1	Besöksförbud.....	15
4.3.2	Tillträdesförbud.....	17
4.3.3	Näringsförbud.....	18
4.3.4	Förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall.....	20
5	Internationellt straffrättsligt samarbete.....	20
5.1	Allmänt om det internationella straffrättsliga samarbetet.....	20
5.2	Särskilt om det straffrättsliga samarbetet inom EU.....	22
6	Genomförande av rambeslutet.....	23
6.1	Allmänt om lagstiftningsbehovet.....	23
6.2	Överförande av svenska övervakningsåtgärder till annan medlemsstat.....	25
6.3	Verkställighet i Sverige av övervakningsåtgärder beslutade av annan medlemsstat.....	29
6.4	Behöriga myndigheter.....	37
6.5	Förfaranderegler.....	40
6.6	Ikraftträdande m.m.....	42
7	Antagande av rambeslutet och svenska förklaringar till rambeslutet.....	42
7.1	Antagande av rambeslutet.....	42
7.2	Svenska förklaringar till rambeslutet.....	46
8	Ekonomiska konsekvenser.....	49
Bilaga 1	Utkast till rambeslut.....	51
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser.....	108
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 maj 2009.....	109

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2008/09:192

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det inom Europeiska unionen upprättade utkastet till rambeslut om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande (avsnitt 7.1).

2 Ärendet och dess beredning

Europeiska gemenskapernas kommission lade hösten 2006 fram ett förslag till rambeslut om en europeisk övervakningsorder. En faktagromemoria har upprättats över förslaget till rambeslut (2006/07:FPM34). Europaparlamentet yttrade sig den 29 november 2007 över det ursprungliga utkastet till rambeslut (P6_TA [2007] 0551). I yttrandet godkände parlamentet utkastet med vissa ändringsförslag. Vid ministerrådets för rättsliga och inrikes frågor möte den 27–28 november 2008 nåddes en principöverenskommelse om innehållet i rambeslutet. Överenskommelsen avser ett utkast som i flera delar skiljer sig från det ursprungliga förslaget.

Eftersom det utkast över vilket principöverenskommelsen nåtts på flera punkter skiljer sig från det tidigare utkastet uppmanades parlamentet att på nytt yttra sig senast den 24 april 2009. I yttrandet har parlamentet godkänt förslaget med vissa ändringsförslag (P6_TA-PROV[2009]0199). Utkastet till rambeslut, utkastet till intyg och formulär är i senaste svenska versioner fogade till denna proposition som *bilaga 1*. Den av ministerrådet överenskomna texten har varit föremål för slutlig granskning av EU:s språkexperter, de s.k. juristlingvisterna.

Regeringen har under förhandlingsarbetet fortlöpande informerat och samrått med riksdagen. Företrädare för Justitiedepartementet har sammanträtt med justitieutskottet vid ett flertal tillfällen (se bl.a. protokoll 2006/07:21, 2006/07:39, 2007/08:10 och 2007/08:23). Även EU-nämnden har informerats (se här protokoll 2006/07:41, 2007/08:12 och 2008/09:11).

Avsikten är att rambeslutet ska antas så snart som möjligt. Medlemsstaterna kommer att ha tre år på sig från det att rambeslutet träder i kraft till det att rambeslutet ska vara genomfört i nationell rätt. I propositionen behandlas frågan om Sveriges antagande av utkastet till rambeslut. Vidare görs en bedömning av vilken lagstiftning som genomförandet av rambeslutet kräver. Förslag till lagstiftning med anledning av rambeslutet lämnas dock inte nu.

Inom Justitiedepartementet har en promemoria med utkast till proposition om Sveriges antagande av rambeslutet utarbetats (dnr Ju2009/3067/BIRS). Utkastet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2009/3067/BIRS).

3 Rambeslutets innehåll

Rambeslutet gör det möjligt att överföra verkställigheten av icke frihetsberövande straffprocessuella tvångsmedel mot brottsmisstänkta personer mellan medlemsstaterna i avvaktan på rättegång. I rambeslutet anges dessa straffprocessuella tvångsmedel som övervakningsåtgärder.

Om den misstänkte inte efterlever övervakningsåtgärderna kan han eller hon med tvång föras tillbaka till den stat där rättegången ska hållas.

Rambeslutet tar endast sikte på övervakningsåtgärder under ett straffrättsligt förfarande fram till dess dom meddelats. Samarbete i fråga om övervakningsåtgärder som hänger samman med en icke frihetsberövande påföljd, t.ex. skyddstillsyn, faller i stället under ett annat rambeslut om straffverkställighet som antagits inom unionen (se avsnitt 5.2).

3.1 Syfte, definitioner och behöriga myndigheter

Målen med rambeslutet är enligt *artikel 2* att säkerställa en effektiv lagföring i brottmål och att förbättra möjligheten att välja icke frihetsberövande åtgärder under de straffrättsliga förfarandena mot personer som saknar hemvist i den medlemsstat där rättegången äger rum samt att förbättra skyddet för brottsoffer och allmänheten.

I *skäl 3–5* utvecklas syftet med rambeslutet på följande sätt. Rambeslutet stärker den enskildes rätt till frihet och presumptionen om den anklagades oskuld och säkerställer samarbetet mellan medlemsstaterna, när en misstänkt person är föremål för någon icke frihetsberövande åtgärd i väntan på ett rättsligt avgörande. Rambeslutet främjar användningen av icke frihetsberövande åtgärder som ett alternativ till ett tillfälligt frihetsberövande. När det gäller användningen av frihetsberövande åtgärder, t.ex. häktning, före en rättegång finns det risk för att personer behandlas olika beroende på om de är bosatta i den staten där rättegången ska hållas eller inte. En person som inte är bosatt i den stat där rättegången ska hållas riskerar att frihetsberövas i avvaktan på rättegång, även i sådana fall där en person som är bosatt i den staten inte skulle frihetsberövas under liknande omständigheter. Inom EU är det nödvändigt att vidta åtgärder för att säkerställa att personer med hemvist inom unionen behandlas lika i detta avseende. Åtgärderna i rambeslutet ökar också skyddet för allmänheten genom att göra det möjligt för en person som är bosatt i en medlemsstat men föremål för ett straffrättsligt förfarande i en annan medlemsstat att i avvaktan på rättegången ställas under övervakning av myndigheterna i den medlemsstat där han eller hon är bosatt i stället för att han eller hon inte alls blir föremål för någon typ av åtgärd. Rambeslutet syftar inte till att ge brottsmisstänkta personer någon rätt till icke frihetsberövande åtgärder de inte redan har.

I rambeslutet finns ett antal definitioner (*artikel 4*). Med *beslut om övervakningsåtgärder* menas varje verkställbart beslut fattat i samband med ett straffrättsligt förfarande av en behörig myndighet i den utfärdande staten i enlighet med dess nationella lagstiftning och förfaranden, enligt vilket en fysisk person ska omfattas av en eller flera övervakningsåtgärder som alternativ till ett tillfälligt frihetsberövande (*punkten a*). Med *övervakningsåtgärder* förstås skyldigheter och anvisningar som har fastställts för en person i enlighet med den utfärdande statens rätt (*punkten b*). En *utfärdande stat* är den medlemsstat där ett beslut om övervakningsåtgärder har utfärdats och en *verkställande stat* den medlemsstat där övervakningsåtgärderna verkställs (*punkterna c och d*).

Enligt *artikel 6* ska varje medlemsstat utse vilken eller vilka rättsliga myndigheter som enligt dess nationella lagstiftning är behöriga att vidta åtgärder enligt rambeslutet när medlemsstaten är utfärdande respektive verkställande stat. Andra myndigheter än rättsliga myndigheter får utses som behöriga myndigheter, förutsatt att de sedan tidigare har behörighet att fatta motsvarande beslut enligt nationell rätt. Under alla omständigheter måste dock ett beslut om utfärdande av en arresteringsorder i enlighet med rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna eller annat verkställbart beslut med samma rättsverkan fattas av en behörig rättslig myndighet. En stat kan också använda sig av en central myndighet om dess rättssystem så kräver (*artikel 7*).

3.2 Tillämpningsområdet och krav på dubbel straffbarhet

Rambeslutet omfattar icke frihetsberövande tvångsåtgärder, eller som det uttrycks i rambeslutet, övervakningsåtgärder, som ett alternativ till ett tillfälligt frihetsberövande i samband med ett straffrättsligt förfarande. Det ska dock understrykas att detta inte ska förstås som ett absolut krav på att ett frihetsberövande skulle ha kommit till stånd om en övervakningsåtgärd inte hade kunnat tillgripas (*skäl 4*). Någon begränsning vad gäller vilka typer av straffrättsliga förfaranden som avses finns inte (*skäl 13*).

Enligt *artikel 8* avses med övervakningsåtgärder en skyldighet för den misstänkte

- att meddela den behöriga myndigheten i den verkställande staten varje byte av hemvist, i synnerhet för mottagande av kallelser att närvara vid ett förhör eller en rättegång i samband med straffrättsliga förfaranden,
- att inte besöka vissa ställen, orter eller fastställda områden i den utfärdande eller verkställande staten,
- att stanna kvar på anvisad ort, i tillämpliga fall under angivna tider,
- att efterleva begränsningar av möjligheten att lämna den verkställande statens territorium,
- att vid bestämda tidpunkter anmäla sig hos en viss myndighet, och
- att undvika kontakt med vissa personer med anknytning till brottet eller brotten.

Dessa åtgärder ska en medlemsstat vara skyldig att övervaka efter en begäran från en annan medlemsstat. Mot bakgrund av att medlemsstaternas system i detta avseende skiljer sig åt möjliggör rambeslutet även ett samarbete som avser andra typer av övervakningsåtgärder. Någon skyldighet att övervaka dessa finns däremot inte. Dessa åtgärder innebär en skyldighet för den misstänkte

- att avstå från viss verksamhet med anknytning till brottet eller brotten, vilket kan omfatta medverkan inom ett angivet yrke eller en angiven bransch,
- att inte framföra fordon,
- att deponera en viss summa pengar eller lämna annat slag av garanti, som antingen får lämnas genom ett visst antal delbetalningar eller direkt i sin helhet,

- att genomgå terapeutisk behandling eller behandling för beroende, eller
- att undvika kontakt med vissa föremål i samband med brottet eller brotten.

Av *artikel 9* framgår att den behöriga myndigheten i den utfärdande staten kan översända ett beslut om övervakningsåtgärder till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där personen är lagligt och stadigvarande bosatt, om personen efter att ha underrättats om de berörda åtgärderna samtycker till att återvända till den staten. Ett översändande kan ske även till en annan medlemsstat än den i vilken personen är lagligen och stadigvarande bosatt. En förutsättning är dock att personen begärt detta och att den behöriga myndigheten i den verkställande staten har lämnat sitt samtycke. Varje medlemsstat ska fastställa de särskilda villkor som ska gälla för dessa sistnämnda fall.

När det gäller kravet på dubbel straffbarhet (*artikel 14*), det vill säga att det brott för vilket vederbörande person är misstänkt utgör ett brott även i den verkställande staten, är rambeslutet utformat med tidigare rambeslut som modell. Som utgångspunkt får något krav på dubbel straffbarhet inte ställas upp om brottet motsvarar något av de brott som räknas upp i artikeln och brottet enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år, de s.k. listbrotten. Utformningen av listan har motsvarigheter i bland annat rambeslutet om en europeisk arresteringsorder samt rambeslutet om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder. Under närmare angivna förutsättningar kan rådet enhälligt och efter hörande av Europaparlamentet besluta om tillägg till listan. För andra brott än de som omfattas av listan får den verkställande staten låta erkännandet av beslutet om övervakning vara avhängigt av om det föreligger dubbel straffbarhet. Om det föreligger konstitutionella skäl kan medlemsstaterna vid rambeslutets antagande förklara att de i realiteten kommer att fortsätta att tillämpa kravet på dubbel straffbarhet när det gäller några eller samtliga av de brott som anges i listan. Sådana förklaringar får när som helst återkallas.

3.3 Den verkställande statens beslut

Enligt *artikel 12* ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten erkänna det översända beslutet och utan dröjsmål vidta alla åtgärder som krävs för att kunna övervaka de åtgärder som är aktuella, om inte något skäl för att vägra erkännande och övervakning åberopas (*se avsnitt 3.4*). Rambeslutet föreskriver att ett beslut ska fattas 20 arbetsdagar efter det att den behöriga myndigheten mottagit beslutet. Under vissa förutsättningar kan den fristen förlängas. Tidsfristen förlängs ytterligare 20 arbetsdagar om den misstänkte begärt om- eller överprövning av den behöriga myndighetens beslut att erkänna den andra statens beslut om övervakningsåtgärder. Om intyget som översänts är ofullständigt eller uppenbarligen inte motsvarar beslutet om övervakningsåtgärder får den behöriga myndigheten dock skjuta upp beslutet om erkännande till dess komplettering eller korrigerings gjorts. För det fall den behöriga myndigheten i den verkställande staten i undantagsfall inte kan hålla de

tidsfrister som angetts ovan ska den omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och ange skälen till förseningen och hur lång tid som uppskattningsvis behövs för att fatta ett slutgiltigt beslut.

Enligt *artikel 16* är det den verkställande statens lagstiftning som ska tillämpas för verkställigheten av övervakningsåtgärder. Om övervakningsåtgärderna till sin art eller varaktighet inte överensstämmer med lagstiftningen i den verkställande staten, får den behöriga myndigheten i den staten enligt *artikel 13* anpassa dem till de typer av övervakningsåtgärder som tillämpas enligt den verkställande statens lagstiftning för likvärdiga brott. Den anpassade övervakningsåtgärden ska så långt det är möjligt motsvara den som fastställts av den utfärdande staten och den får inte vara strängare än den ursprungligen fastställda övervakningsåtgärden. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har möjlighet att dra tillbaka sin begäran om övervakning för det fall en anpassning som den behöriga myndigheten i den verkställande staten avser att göra inte kan accepteras. En förutsättning för ett sådant återtagande är dock att övervakningen i den verkställande staten ännu inte har påbörjats. Det är enligt *artikel 25* i princip den verkställande staten som svarar för kostnaderna för verkställigheten.

3.4 Vägransgrunder

I *artikel 15* anges de omständigheter den verkställande staten får åberopa för att inte erkänna beslutet om övervakningsåtgärder och inte överta ansvaret för övervakningen. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får vägra att erkänna beslutet om övervakningsåtgärder, om

- det intyg som skickas med beslutet är ofullständigt eller uppenbarligen inte överensstämmer med beslutet om övervakningsåtgärder och inte har kompletterats eller rättats till inom en bestämd rimlig tidsfrist (*punkt a*),

- kriterierna som fastställs för översändande av beslutet inte är uppfyllda, till exempel om den berörda personen inte har sitt hemvist i den verkställande staten (*punkt b*),

- erkännande av beslutet om övervakningsåtgärder skulle strida mot principen att ingen ska lagföras två gånger för samma gärning, principen om *ne bis in idem* (*punkt c*),

- beslutet om övervakningsåtgärder avser ett brott som inte är straffbart i den verkställande staten och brottet inte är ett så kallat listbrott enligt artikel 14.1 alternativt att brottet utgör ett listbrott men den verkställande staten har lämnat en förklaring enligt artikel 14.4; när det gäller skatter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställandet av beslutet inte vägras av det skälet att den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning (*punkt d*),

- ett åtal för det brott som övervakningsåtgärden avser har preskriberats enligt lagstiftningen i den verkställande staten och hänför

sig till en gärning som den verkställande staten i enlighet med sin nationella lagstiftning är behörig att beivra (*punkt e*),

– det enligt den verkställande statens lagstiftning finns regler om immunitet som gör det omöjligt att verkställa övervakningsåtgärder (*punkt f*),

– personen enligt den verkställande statens lagstiftning på grund av sin ålder inte kan göras straffrättsligt ansvarig för den gärning som beslutet om övervakningsåtgärder avser (*punkt g*), eller

– den, vid överträdelse av övervakningsåtgärderna, inte skulle kunna överlämna den berörda personen på grund av bestämmelserna i rambeslutet om den europeiska arresteringsordern (*punkt h*).

Innan den behöriga myndigheten i den verkställande staten beslutar att inte erkänna beslutet om övervakningsåtgärder ska den beträffande vägransgrunderna i punkterna a–c på lämpligt sätt samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och vid behov uppmana denna att utan dröjsmål lämna alla ytterligare upplysningar som behövs.

Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten anser att erkännande av ett beslut om övervakningsåtgärder kan vägras med stöd av punkt h, dvs. ett överlämnande skulle inte kunna ske med stöd av den europeiska arresteringsordern, men ändå är beredd att erkänna beslutet om övervakningsåtgärder och övervaka de åtgärder som beslutet innehåller, ska den meddela det till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten får i så fall återkalla sin begäran om övervakning.

Artikel 15 innehåller inte någon fullständig reglering av vilka möjligheter en verkställande stat har att avstå från att erkänna ett beslut om övervakningsåtgärder. Rambeslutet ändrar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen (*artikel 5*). Ingenting i rambeslutet bör heller tolkas som ett förbud att vägra verkställa övervakningen om det finns saklig grund att tro att den syftar till att straffa en person på grundval av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl (*skäl 16*). Slutligen så hindrar rambeslutet heller inte medlemsstaterna från att tillämpa sina konstitutionella bestämmelser om prövning i laga ordning och om föreningsfrihet, tryck- och yttrandefrihet i andra medier samt religionsfrihet (*skäl 17*).

3.5 Behörighet att fatta följdbeslut

Så länge den behöriga myndigheten i den verkställande staten inte har erkänt det beslut om övervakningsåtgärder som har översänts och inte har underrättat den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta erkännande, är det myndigheterna i den utfärdande staten som är behöriga att fatta de beslut som krävs i anslutning till de aktuella övervakningsåtgärderna (*artikel 11.1*).

Det är också myndigheten i den utfärdande staten som är behörig att fatta alla följdbeslut med anknytning till beslutet om övervakningsåtgärder i enlighet med sin lagstiftning (*artikel 18*), och

som särskilt avser förlängning, översyn och upphävande av beslutet om övervakningsåtgärder (*punkt 1 a*), ändring av övervakningsåtgärderna (*punkt 1 b*), och utfärdande av en arresteringsorder eller annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan (*punkt 1 c*). Ett beslut enligt punkterna a och b får på nytt bli föremål för ett beslut om erkännande av den behöriga myndigheten i den verkställande staten om dess lagstiftning så kräver (*punkten 3*). Vägransgrunderna får dock inte tillämpas på nytt. Om övervakningsåtgärderna ändrats med stöd av punkt 1 b får dock den behöriga myndigheten i den verkställande staten anpassa de nya åtgärderna med stöd av artikel 13 eller vägra att övervaka dessa om det rör sig om en åtgärd som avses i artikel 8.2 och som den staten inte accepterat att övervaka. För att den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska kunna fatta dessa beslut har myndigheterna i den verkställande staten en skyldighet att informera om alla överträdelser som skulle kunna leda till ett beslut enligt artikel 18.1 (*artikel 19.3*).

Om övervakningen påbörjats i den verkställande staten kan behörigheten att sköta denna övervakning återgå till den utfärdande staten med stöd av *artikel 11.2*,

- om den berörda personen har inrättat sitt hemvist i en annan medlemsstat än den verkställande staten (*punkt a*),

- om myndigheten i den utfärdande staten återkallar övervakningen av åtgärderna efter det att den myndigheten informerats om att övervakningsåtgärder har anpassats av myndighet i den verkställande staten eller om att det finns en maximitid under vilken en övervakning kan äga rum i den verkställande staten (*punkt b*),

- om övervakningsåtgärderna ändrats med stöd av artikel 18.1 b och den behöriga myndigheten i den verkställande staten har vägrat följa upp de ändrade övervakningsåtgärderna på grund av att de inte hör till de typer av övervakningsåtgärder som den verkställande staten är skyldig att övervaka (*punkt c*),

- när den tidsperiod under vilken övervakningsåtgärderna enligt lagstiftningen i den verkställande staten som längst kan pågå har gått ut (*punkt d*), eller

- om den behöriga myndigheten i den verkställande staten har beslutat att avsluta uppföljningen av övervakningsåtgärderna därför att den berörda personen misskött övervakningsåtgärderna utan att den utfärdande staten reagerat och vidtagit erforderliga åtgärder (*punkt e*).

De behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten ska samråda med varandra för att i möjligaste mån undvika att uppföljningen av övervakningsåtgärderna avbryts.

3.6 Förfaranderegler

När den behöriga myndigheten i den utfärdande staten översänder ett beslut om övervakningsåtgärder till en annan medlemsstat ska beslutet åtföljas av ett intyg, vilket har fogats till rambeslutet som bilaga 1 (*artikel 10*). Beslutet och intyget ska skriftligen skickas till den behöriga myndigheten i den verkställande staten och all officiell kommunikation ska ske mellan de behöriga myndigheterna. Kommunikationen ska ske direkt mellan myndigheterna. Översändandet av beslutet ska ske på ett

sätt som lämnar en skriftlig uppteckning och gör det möjligt för den verkställande staten att fastställa äktheten. Intyget ska endast omfatta sådana övervakningsåtgärder som den verkställande staten i enlighet med artikel 8 är skyldig eller annars har åtagit sig att följa upp. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska också ange vilken tidsperiod som beslutet om övervakningsåtgärder avser och uppskatta den tid under vilka de kan beräknas pågå. Enligt *artikel 17* kan den utfärdande staten begära förlängning av tidsperioden för övervakningen. Beslutet jämte intyget kan endast översändas till en verkställande stat åt gången. Intyget ska vara undertecknat av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, vilken ska intyga att dess innehåll är korrekt. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten inte är känd av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, ska denna vidta alla nödvändiga åtgärder för att få denna information från den verkställande staten. Om den myndighet i den verkställande staten som tar emot ett beslut om övervakningsåtgärder tillsammans med ett intyg inte är behörig att erkänna det beslutet, ska denna myndighet enligt *artikel 20* på eget initiativ översända beslutet tillsammans med intyget till den behöriga myndigheten samt informera behörig myndighet i den utfärdande staten.

Intygen ska översättas till det officiella språket eller språken i det verkställande landet. Varje medlemsstat får dock i en särskild förklaring ange att den kommer att godta en översättning till ett eller flera andra av de officiella språken inom EU (*artikel 24*). Även om inte själva beslutet om övervakningsåtgärder behöver vara översatt är intyget utformat på sådant sätt att förutom den berörda personens adress all annan relevant information som kan underlätta uppföljningen av övervakningsåtgärderna i den verkställande staten bör framgå.

De behöriga myndigheterna i den utfärdande och verkställande staten ska enligt *artikel 22* så långt det är möjligt samråda med varandra,

- a) när ett beslut om övervakningsåtgärder tillsammans med ett intyg förbereds, eller åtminstone före översändandet av dessa,
- b) för att underlätta en smidig och effektiv uppföljning av övervakningsåtgärderna, eller
- c) om personen har gjort sig skyldig till en allvarlig överträdelse av övervakningsåtgärderna.

Av *artikel 19* framgår ytterligare skyldigheter för de berörda myndigheterna. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska meddela den behöriga myndigheten i den utfärdande staten alla sådana överträdelser av en övervakningsåtgärd och andra iakttagelser som kan leda till ett följdbeslut, och kan också uppmana den utfärdande staten att ange om verkställigheten fortfarande är nödvändig med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska också underrättas om alla följdbeslut och så snart denna myndighet har underrättats om att intyget om beslutet om övervakningsåtgärder har återkallats så ska verkställigheten avbrytas. Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har utfärdat en arresteringsorder eller ett annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan ska personen enligt i *artikel 21* närmare angivna förutsättningar överlämnas i enlighet med rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

Rambeslutet ska träda i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning (*artikel 29*). Medlemsstaterna ska senast tre år efter det att rambeslutet trätt i kraft vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa rambeslutets bestämmelser (*artikel 27.1*). Vid denna tidpunkt ska medlemsstaterna till rådet och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt rambeslutet införlivas med deras nationella lagstiftning (*artikel 27.2*). Kommissionen ska senast fyra år efter det rambeslutet trätt i kraft utarbeta en rapport på grundval av den information som medlemsstaterna har lämnat. På grundval av denna rapport ska rådet bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa rambeslutets bestämmelser, och tillämpningen av rambeslutet. Rapporten ska vid behov åtföljas av lagstiftningsförslag (*artikel 28*).

Medlemsstaterna får enligt *artikel 26* tillämpa och även ingå sådana avtal och överenskommelser som gör det möjligt att utöka eller bredda målen för rambeslutet och som bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder.

4 Gällande svenska regler

Syftet med rambeslutet är att främja användandet av icke frihetsberövande tvångsåtgärder framför frihetsberövande sådana utan att möjligheterna till lagföring försämras. Rambeslutet innehåller en uppräkningslista av olika övervakningsåtgärder som ska kunna överföras mellan medlemsstaterna. Motsvarigheter till alla de uppräknade åtgärderna återfinns inte i svensk rätt. Svensk rätt innehåller dock flera olika typer av åtgärder eller tvångsmedel i straffprocessuella förfaranden eller andra förfaranden som torde motsvara åtgärder avsedda i rambeslutet. Som framgår av uppräkningslistan kan det röra sig om åtgärder som avser att i mer egentlig mening hålla den misstänkte under övervakning, men också förhållningsregler för den misstänkte i övrigt eller beslut som avser hans eller hennes egendom. Detta avsnitt avser att redogöra för de tvångsmedel och andra åtgärder som förekommer i svensk rätt och som kan ha sin motsvarighet i rambeslutets uppräkningslista av övervakningsåtgärder.

De svenska bestämmelser som reglerar den typ av icke frihetsberövande tvångsmedel som det här är frågan om återfinns företrädesvis i 25 kap rättegångsbalken, dvs. bestämmelserna om reseförbud och anmälningsskyldighet. Innan bestämmelserna om de icke frihetsberövande tvångsmedlen i svensk rätt berörs närmare ska också som en bakgrund beskrivas översiktligt bestämmelserna om de frihetsberövande tvångsmedlen, det vill säga anhållande och häktning, som typiskt sett aktualiseras om inte de åtgärder som rambeslutet erbjuder kan tillgripas.

Förutsättningarna för anhållande och för häktning framgår av 24 kap. rättegångsbalken. Den som är på sannolika skäl misstänkt för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse minst ett år får häktas om det med hänsyn till brotts beskaffenhet, den misstänktes förhållanden eller någon annan omständighet finns risk för att han eller hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff (*flyktfara*), genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar sakens utredning (*kollusionsfara*), eller fortsätter sin brottsliga verksamhet (*recidivfara*).

Är det för brottet inte föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år ska häktning ske om det inte är uppenbart att skäl till häktning saknas. Vid häktning gäller såsom allmänt när det är fråga om straffprocessuella tvångsmedel en proportionalitetsprincip, det vill säga häktning får endast ske om åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den enskilde. Kan det antas att den misstänkte endast kommer att dömas till böter får häktning inte ske. Den som inte har fyllt 18 år får häktas endast om det finns synnerliga skäl.

I vissa fall kan häktning ske oberoende av brottets beskaffenhet om den misstänkte är okänd och vägrar att uppge namn och hemvist eller om hans uppgift om detta kan antas vara osann, eller om han eller hon saknar hemvist i Sverige och det finns risk för att vederbörande genom att bege sig från Sverige undandrar sig lagföring eller straff. Även den som endast är skäligen misstänkt för brott får under närmare angivna begränsningar häktas om det är av synnerlig vikt att han tas i förvar i avvaktan på ytterligare utredning om brottet och förutsättningarna för häktning i övrigt är uppfyllda.

Om rätten häktar någon får den samtidigt på begäran av åklagaren pröva om den häktades kontakter med omvärlden ska få inskränkas. Tillstånd till sådana restriktioner får meddelas endast om det föreligger kollusionsfara. Åklagaren kan meddela restriktioner även om rätten inte har meddelat sådant tillstånd, om det blir nödvändigt på grund av senare inträffade omständigheter.

Beslut om häktning meddelas av domstol. Rätten ska omedelbart häva ett beslut om häktning om det inte längre finns skäl för åtgärden eller om åklagaren inte i rätt tid väckt åtal mot den misstänkte. Innan åtal har väckts får häktningen hävas även av åklagaren som i så fall genast ska underrätta rätten om sitt beslut.

Om det finns skäl att häkta någon får han eller hon anhållas i avvaktan på rättens prövning av häktningsfrågan. Beslut om anhållande meddelas av åklagaren. Görs inte häktningsframställan inom föreskriven tid ska åklagaren omedelbart häva anhållningsbeslutet. Har en häktningsframställan gjorts ska rätten utan dröjsmål hålla förhandling i häktningsfrågan. Då rätten beslutar om häktning ska, om inte åtal redan har väckts, rätten sätta ut den tid inom vilken åtal ska väckas. Tiden får inte bestämmas längre än vad som är oundgängligen nödvändigt. Är den utsatta tiden otillräcklig, får rätten medge förlängning av tiden om detta begärs före tidens utgång. Väcks inte åtal eller begärs inte förlängning av tider inom föreskriven tid ska den häktade omedelbart frigges.

I 24 kap. 4 § rättegångsbalken föreskrivs särskilda begränsningar i möjligheten att häkta en person. Om det på grund av den misstänktes

ålder, hälsotillstånd eller någon annan liknande omständighet kan befaras att häktning skulle komma att medföra allvarligt men för honom eller henne, får häktning ske endast om det är uppenbart att betryggande övervakning inte kan ordnas. Detsamma gäller en kvinna misstänkt för brott som har fött så kort tid innan frågan om häktning uppstår att en häktning kan befaras medföra allvarligt men för barnet. Vill den misstänkte inte underkasta sig övervakning, ska dock häktning ske. Närmare bestämmelser om de övervakningsåtgärder som kan komma ifråga finns i 26–28 §§ förundersökningskungörelsen (1947:948).

En övervakning får anordnas i den misstänktes hem eller annat enskilt hem eller genom att den misstänkte placeras i lämplig institution. Om den misstänkte redan är placerad i institution, ska åklagaren överväga om särskild övervakning kan vara nödvändig där och i samråd med den som förestår vården söka få till stånd sådan övervakning. Övervakning i hem för vård eller boende inom socialtjänsten får dock inte anordnas utan särskilt medgivande av länsstyrelsen. Om övervakning har beslutats, får den misstänkte åläggas skyldighet att på vissa tider vara tillgänglig i sin bostad eller på sin arbetsplats. Han eller hon får också åläggas annat villkor som behövs. Åklagaren ska genast underrätta polismyndigheten om beslut om övervakning. Detsamma gäller när övervakningen upphör.

4.2 Reseförbud och anmälningsskyldighet

Bestämmelserna om reseförbud eller anmälningsskyldighet finns i 25 kap. rättegångsbalken. Att dessa får träda i stället för ett beslut om häktning framgår av 24 kap. 4 § rättegångsbalken.

Om någon är skäligen misstänkt för ett brott, på vilket fängelse kan följa, och om det med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållanden eller någon annan omständighet finns risk för att han eller hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff, men finns det i övrigt inte anledning att anhålla eller häkta honom eller henne, får, om det är tillräckligt, i stället den misstänkte förbjudas att utan tillstånd lämna en anvisad vistelseort (*reseförbud*). Det får också föreskrivas att han eller hon på vissa tider ska anmäla sig hos anvisad polismyndighet (*anmälningsskyldighet*).

Om det finns risk för att den misstänkte genom att lämna Sverige undandrar sig lagföring eller straff får också reseförbud eller anmälningsskyldighet beslutas oavsett brottets beskaffenhet. Finns det skäl att häkta eller anhålla någon men det kan antas att syftet därmed kan tillgodoses genom reseförbud eller anmälningsskyldighet, får ett beslut om detta meddelas även i andra fall. Även vid beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet gäller en proportionalitetsprincip.

I samband med reseförbud eller anmälningsskyldighet får föreskrivas att den misstänkte på vissa tider ska vara tillgänglig i sin bostad eller på sin arbetsplats. Det får också ställas upp andra villkor som behövs för den misstänktes övervakande. Vidare får reseförbud förenas med anmälningsskyldighet.

Ett beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet meddelas av åklagaren eller rätten. Frågan om reseförbud eller anmälningsskyldighet får tas upp av rätten på yrkande av åklagaren eller då rätten ska besluta

om den misstänkte ska häktas eller kvarhållas i häkte. Efter åtalet har getts in får rätten även på yrkande av målsäganden eller självmant ta upp frågan.

Väcks frågan om reseförbud eller anmälningsskyldighet vid rätten ska en förhandling i frågan äga rum. Är fara i dröjsmål, får rätten omedelbart – det vill säga utan att först höra parterna – meddela ett beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet att gälla till dess något annat beslutas. Har ett reseförbud meddelats av åklagaren får den misstänkte begära rättens prövning av förbudet. Då begäran kommit in ska rätten, så snart det kan ske och om det inte finns något synnerligt hinder, senast på fjärde dagen därefter hålla förhandling. Då rätten meddelar reseförbud eller anmälningsskyldighet ska rätten sätta ut den tid inom vilken åtal ska väckas, som huvudregel inom en månad, som dock kan förlängas.

Ett beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet ska ange den ort där den misstänkte ska uppehålla sig eller vad han eller hon annars har att iaktta. Om reseförbudet eller anmälningsskyldigheten överträds eller om något därmed förenat villkor inte fullgörs ska den misstänkte omedelbart anhållas eller häktas om det inte är uppenbart att det inte finns något skäl till det. Beslutet ska erinra om detta och det ska delges den misstänkte.

Ett beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet ska omedelbart hävas om det inte inom rätt tid har väckts åtal eller kommit in framställan om förlängning av tiden, eller reseförbudet eller anmälningsskyldigheten av något annat skäl inte längre bör gälla.

Ett beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet hävs av rätten. Även åklagaren får i vissa fall häva ett beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet. Rätten får överlåta till åklagaren att besluta om tillfälliga undantag från reseförbudet eller anmälningsskyldigheten eller från föreskrifter som har meddelats i samband med detta.

4.3 Vissa straffsanktionerade förbud

4.3.1 Besöksförbud

Enligt lagen (1988:688) om besöksförbud får förbud meddelas för en person att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person eller att följa efter denna person (*besöksförbud*). Besöksförbud får meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avser att skydda. Vid bedömningen av om sådan risk finns ska särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott mot den andra personens liv, hälsa, frihet eller frid. Ett besöksförbud omfattar inte kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade och kan syftet med ett besöksförbud tillgodoses genom någon mindre ingripande åtgärd, får förbud inte meddelas.

Ett besöksförbud får avse också förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med en annan person, om det på grund av särskilda omständigheter finns en påtaglig risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid. Ett sådant besöksförbud får meddelas endast om

skälen för ett sådant förbud väger väsentligt tyngre än det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den som förbudet avses gälla, och den som förbudet avses skydda förbinder sig att medverka till att den mot vilken förbudet avses gälla i rimlig utsträckning får tillgång till sina personliga tillhörigheter.

Om det kan antas att ett besöksförbud inte är tillräckligt, får förbudet utvidgas till att avse förbud att uppehålla sig i närheten av en annan persons bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den personen brukar vistas. Den som har överträtt ett sådant utvidgat besöksförbud får meddelas förbud att uppehålla sig inom ett större område än som följer av de bestämmelserna. Förbudet får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den andra personen har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas. Det får inte avse ett större område än vad som är nödvändigt. Ett särskilt utvidgat besöksförbud får meddelas endast om skälen för ett sådant beslut väger väsentligt tyngre än den inskränkning i rörelsefriheten som förbudet innebär för den som förbudet avses gälla.

Ett besöksförbud gäller omedelbart, om inte annat bestäms och det ska förse med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet. Det ska meddelas för viss tid, högst ett år. Ett besöksförbud avseende gemensam bostad får dock meddelas för högst 30 dygn. Ett besöksförbud får förlängas med högst ett år i taget, men ett besöksförbud avseende gemensam bostad får endast förlängas om det finns särskilda skäl och med högst sju dygn i taget. Beslut om besöksförbud ska delges den mot vilken förbudet avses gälla.

Frågor om besöksförbud prövas av allmän åklagare och tas upp på begäran av den som förbudet avses skydda eller när det annars finns anledning till det. I fråga om besöksförbud avseende gemensam bostad ska ett offentligt biträde förordnas för den som förbudet gäller eller avses gälla, om det inte måste antas att behov av biträde saknas. Frågan om förordnande ska prövas så snart som möjligt. Ett sådant biträde har samma rättigheter som en offentlig försvarare.

Prövningen av frågor om besöksförbud görs av åklagaren i den ort där förbudet helt eller huvudsakligen avses bli tillämpat eller där den mot vilken förbudet avses gälla har sitt hemvist eller mera varaktigt uppehåller sig. Är den sistnämnde misstänkt för brott som har betydelse för frågan om besöksförbud, får frågan prövas även av åklagare som är behörig att väcka åtal för brottet. För utredning av frågor om besöksförbud får åklagaren anlita biträde av polismyndighet. Den mot vilken förbudet avses gälla och den som förbudet avses skydda har rätt att med vissa närmare angivna begränsningar ta del av det som har tillförts ärendet. Innan frågan om besöksförbud prövas, ska den mot vilken förbudet avses gälla samt den som förbudet avses skydda underrättas om uppgifter som har tillförts ärendet genom någon annan och beredas tillfälle att yttra sig. Frågan får dock avgöras utan att så har skett, om åtgärderna är uppenbart obehövligen, om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet eller om avgörandet inte kan uppskjutas.

Åklagarens beslut i fråga om besöksförbud ska prövas av tingsrätten, om den som har ålagts besöksförbud eller den som förbudet avses skydda begär det. Begäran om sådan prövning ska göras skriftligen eller

muntligen hos åklagaren, som i så fall ska överlämna ärendet till rätten, vilket ska ske utan dröjsmål om besöksförbudet avser gemensam bostad.

Rätten får förordna att ett besöksförbud tills vidare inte ska gälla. Om besöksförbud inte tidigare meddelats, får rätten meddela sådant förbud fram till dess att ärendet avgjorts slutligt. Sammanträde inför rätten ska alltid hållas, om någon part begär det. Omfattar ärendet en prövning av ett beslut om besöksförbud avseende gemensam bostad ska tingsrätten även utan särskild begäran hålla sammanträde i ärendet så snart det kan ske och, om det inte finns något synnerligt hinder, senast på fjärde dagen efter det att rättens prövning begärdes. Ärendet ska, om det inte finns något synnerligt hinder, avgöras i anslutning till sammanträdet.

Vid rättens handläggning av ärenden om besöksförbud gäller i princip lagen (1996:242) om domstolsärenden. Har någon begärt rättens prövning av ett beslut i fråga om besöksförbud och är den mot vilken förbudet avses gälla misstänkt för brott som har betydelse för prövning av frågan om förbudet, får beslutet i fråga om besöksförbud prövas i mål om allmänt åtal rörande brottet.

Om det på grund av ändrade förhållanden finns skäl till det, får åklagaren häva eller ändra ett beslut i fråga om besöksförbud. Åklagarens beslutanderätt gäller dock inte om beslutet är föremål för rättens prövning.

Den som bryter mot ett besöksförbud döms för överträdelse av besöksförbud till böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall ska inte dömas till ansvar.

4.3.2 Tillträdesförbud

Om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att en person kommer att begå brott under idrottsarrangemang, och brottet är ägnat att störa ordningen eller säkerheten där, kan personen få *tillträdesförbud* enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang.

Ett tillträdesförbud innebär att en person som fyllt 15 år förbjuds att tillträda, och vistas på, en inhägnad plats som huvudsakligen är avsedd för idrottsutövning när idrottsarrangemang anordnas på platsen av en idrottsorganisation. Vid bedömningen av om det finns en risk att personen kommer att begå brott ska det särskilt beaktas om personen tidigare har begått ett sådant brott under eller i samband med idrottsarrangemang. Brott som personen begått före 15 års ålder får inte beaktas. Om syftet med tillträdesförbudet kan tillgodoses med en mindre ingripande åtgärd får förbud inte beslutas. Tillträdesförbud börjar gälla omedelbart, om inte annat bestäms, och gäller för viss tid, högst ett år. Förbudet får förlängas med högst ett år i taget.

Allmän åklagare prövar frågor om tillträdesförbud i enlighet med 6–12 §§ i lagen. Frågorna ska handläggas skyndsamt. Om det slutliga avgörandet av frågan om tillträdesförbud av särskilda skäl inte kan avvaktas, får åklagaren besluta att tillträdesförbud ska gälla tills vidare i avvaktan på att frågan avgörs slutligt. Ett sådant tillträdesförbud får gälla högst fyra veckor. Prövningen görs av åklagaren i den ort där förbudet helt eller huvudsakligen avses bli tillämpat eller där den mot vilken förbudet avses gälla har sitt hemvist eller mer varaktigt uppehåller sig.

Om den personen är misstänkt för brott som har betydelse för frågan om tillträdesförbud får frågan prövas även av den åklagare som är behörig att väcka åtal för brottet. Frågan tas upp på ansökan av den idrottsorganisation som anordnar sådana idrottsarrangemang som förbudet avses skydda eller av specialidrottsförbundet inom Sveriges Riksidrottsförbund för den aktuella idrottsverksamheten. Frågan får även tas upp på anmälan av en polismyndighet.

Åklagaren får anlita biträde av polismyndighet för utredning av frågor om tillträdesförbud. I utredningen tillämpas vissa bestämmelser om förundersökning i 23 kap. rättegångsbalken.

Om ett beslut i fråga om tillträdesförbud gått en part emot ska tingsrätten på begäran av parten pröva åklagarens beslut enligt bestämmelserna i 13–21 §§ i lagen. Behörig domstol är den tingsrätt där den åklagare som har prövat frågan ska föra talan i brottmål i allmänhet. Domstolen får besluta att ett tillträdesförbud tills vidare inte ska gälla respektive besluta om ett sådant förbud fram till dess ärendet avgjorts slutligt, om ett förbud inte tidigare meddelats. Om en part begär det ska domstolen hålla sammanträde. Är den mot vilken tillträdesförbudet avses gälla misstänkt för brott som har betydelse för prövningen får beslutet prövas i mål om åtal rörande brottet. Om det på grund av ändrade förhållanden finns skäl till det får åklagaren häva eller ändra ett tillträdesförbud. Det gäller dock inte under tiden förbudet är under rättsens prövning.

Den som bryter mot ett tillträdesförbud döms för överträdelse av tillträdesförbud till böter eller fängelse högst sex månader.

4.3.3 Näringsförbud

De närmare bestämmelserna om *näringsförbud* återfinns i huvudsak i lagen (1986:436) om näringsförbud.

Den som är underkastad näringsförbud enligt närmare angivna begränsningar får inte driva näringsverksamhet eller utöva den formella eller informella ledningen av ett företag. Förbudet omfattar även uppdrag i en näringsverksamhet som bedrivs av en närstående till den som omfattas av förbudet. Näringsförbud utgör inget hinder mot att sådan verksamhet bedrivs som innebär utövning av rättighet som fastslås i vissa bestämmelser i grundlagarna (se 6 § fjärde stycket). Näringsförbud ska meddelas för en viss tid, lägst tre och högst tio år.

Näringsförbud ska, om det är påkallat från allmän synpunkt, meddelas den som i egenskap av enskild näringsidkare grovt åsidosatt vad som ålegat honom eller henne i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Dessutom får näringsförbud meddelas den som grovt åsidosatt vad som ålegat honom eller henne i näringsverksamhet och t.ex. underlåtit att betala skatt, tull eller avgift som omfattas av lagen (1978:880) om betalningssäkring (1 a §), förfarit grovt otillbörligt i samband med konkurs (2 §) eller överträtt vissa konkurrensrättsliga regler (2 a §).

Vid prövningen av om näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt ska det särskilt beaktas om åsidosättandet varit systematiskt eller syftat till betydande vinning, om det medfört eller varit ägnat att medföra

betydande skada eller om näringsidkaren tidigare dömts för brott i näringsverksamhet. Har näringsidkaren i näringsverksamheten gjort sig skyldig till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är fängelse i sex månader, ska vid tillämpning av 1 § näringsförbud anses påkallat från allmän synpunkt, om inte särskilda skäl talar mot det.

Talan om näringsförbud i samband med brott förs i tingsrätt av åklagare. Angående utredningen och förfarandet i mål om näringsförbud ska, om inte annat föreskrivs i lagen om näringsförbud, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där straffet är fängelse i högst ett år.

Om talan om näringsförbud inte förs i samband med brott får allmän åklagare också ansöka om näringsförbud i de fall som avses i 1 a och 2 §§. Om åklagaren i dessa fall förklarat sig avstå från att ansöka om näringsförbud, får ansökan i stället göras av Kronofogdemyndigheten. Om inte annat föreskrivs i lagen om näringsförbud, handläggs ett ärende om näringsförbud i dessa fall enligt lagen om domstolsärenden.

Konkurrensverket får föra talan om näringsförbud i de fall som avses i 2 a § i samband med ett mål om konkurrensskadeavgift enligt 3 kap. 5 § konkurrenslagen (2008:579). Om inte annat följer av lagen om näringsförbud, tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om tvistemål där förlikning om saken inte är tillåten. Konkurrensverket får även i andra fall ansöka om näringsförbud. Ett sådant ärende om näringsförbud ska handläggas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av lagen om näringsförbud.

Är det uppenbart att grund för näringsförbud föreligger, får rätten meddela förbud för tiden till dess frågan om näringsförbud slutligt har avgjorts (tillfälligt näringsförbud). Innan ett förbud meddelas ska den som yrkandet avser få yttra sig, om det inte finns anledning att anta att han eller hon har avvikit eller på något annat sätt håller sig undan. Ett beslut om tillfälligt näringsförbud gäller omedelbart, om inte annat förordnas. Beslutet ska delges den som avses med förbudet.

Om rätten meddelar ett tillfälligt näringsförbud innan talan om näringsförbud har väckts eller ansökan kommit in till rätten, ska den utsätta en tid inom vilken en sådan talan ska väckas eller ansökan lämnas in. Tiden får inte bestämmas längre än vad som bedöms nödvändigt. Tiden får förlängas. Har talan om näringsförbud inte väckts eller en ansökan inte kommit in till rätten inom utsatt tid, och har en framställning om förlängning av tiden inte heller kommit in, ska ett beslut om tillfälligt näringsförbud omedelbart upphävas.

Lagen om näringsförbud innehåller ytterligare bestämmelser om upphävande av förbud samt dispens från förbud, tillsynen av meddelade förbud och straff och förlängning av förbudet om det meddelade näringsförbudet överträds.

Bestämmelser om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall återfinns i lagen (1985:354) med samma namn. Med juridiskt eller ekonomiskt biträde avses yrkesmässig rådgivning eller annat yrkesmässigt biträde som lämnas åt någon annan och som är av juridiskt eller ekonomiskt slag. Förbud att lämna juridiskt eller ekonomiskt biträde får meddelas den som när sådant biträde lämnats har gjort sig skyldig till brott, som inte är ringa. Förbud får meddelas för en tid av högst tio år. Har den som förbudstalan avser gjort sig skyldig till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är fängelse i sex månader, ska förbud meddelas, om inte särskilda skäl talar mot det. Meddelas förbud, omfattar det även medverkan i juridiskt eller ekonomiskt biträde som någon annan lämnar. Om det finns särskilda skäl till det, får visst slag av juridiskt eller ekonomiskt biträde eller medverkan i sådant biträde undantas från förbudet.

Talan om förbud förs av allmän åklagare vid tingsrätt. Angående utredningen och förfarandet i sådana mål gäller i tillämpliga delar, om inte annat är särskilt föreskrivet, vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott för vilket är stadgat fängelse i högst ett år.

I samband med att förbud åläggs får rätten förordna att förbudet ska gälla utan hinder av att domen inte har vunnit laga kraft. Ett sådant beslut ska kungöras omedelbart. Den som överträder ett meddelat förbud döms till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

I lagen finns ytterligare bestämmelser om förfarandet, om överklagande och om när talan om förbud riktats mot en advokat eller auktoriserad revisor.

5 Internationellt straffrättsligt samarbete

5.1 Allmänt om det internationella straffrättsliga samarbetet

Det internationella straffrättsliga samarbetet består i huvudsak av två delar. Ena delen syftar till att stater bistår varandra i pågående brottsutredningar eller inför och under rättegång i brottmål. Den andra delen innebär att en stat hjälper en annan stat med att verkställa en straffrättslig påföljd eller ett beslut om särskild rättsverkan av brott. Det straffrättsliga samarbetet innebär i huvudsak att en stat ansöker om hjälp med en viss åtgärd hos en annan stat. Den sistnämnda staten beslutar om åtgärden ska vidtas eller inte. Om ansökan godtas verkställs sedan åtgärden enligt den statens bestämmelser.

Det internationella straffrättsliga samarbetet baserar sig huvudsakligen på internationella konventioner och avtal även om vissa länder, däribland Sverige, i viss utsträckning kan bistå en annan stat utan krav på avtal. En stor del av samarbetet har sin utgångspunkt i konventioner och avtal som förhandlats fram inom Europarådet. Även inom FN har ett flertal

samarbetsinstrument tagits fram. Det senaste decenniet har dock utvecklingen av det straffrättsliga samarbetet för Sveriges vidkommande främst skett inom EU.

Inom ramen för utlämning och överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder, internationell rättslig hjälp, frysning av egendom eller bevismaterial och överförande av lagföring kan stater bistå varandra i brottsutredningar och rättegångar. Det kan vara fråga om att utlämna eller överlämna en person som är misstänkt för brott till den stat där han eller hon ska lagföras. En stat kan vidare lämna rättslig hjälp i brottsutredningar med åtgärder som förhör, husrannsakan och beslag eller hemlig teleavlyssning. Rättslig hjälp kan också lämnas inför eller under rättegång i form av delgivning eller vittnesförhör. Vidare kan en stat bistå en annan stat genom att överta lagföringen för ett visst brott.

Utlämningsarbetet har sin utgångspunkt i Europarådets utlämningskonvention från 1957. Denna konvention har kompletterats med två protokoll från 1975 och 1978. Villkoren för att Sverige ska utlämna någon finns huvudsakligen i lagen (1957:668) om utlämning för brott. Inom Norden finns en särskild reglering. Mellan EU:s medlemsstater finns ett särskilt regelverk som baseras på rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna. Rambeslutets bestämmelser finns införlivade i svensk rätt genom lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och två förordningar.

Bestämmelserna om internationell rättslig hjälp har byggts upp på samma sätt. Grundkonventionen är Europarådets konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål från 1959. Till den finns två tilläggsprotokoll från 1978 och 2001. Även EU har förhandlat fram en konvention från 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål samt ett tilläggsprotokoll från 2001. Sveriges åtaganden i relation till dessa överenskommelser har huvudsakligen genomförts i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

När det gäller överförande av lagföring baserar sig detta samarbete på en Europarådskonvention från 1972. Sveriges genomförande av denna konvention återfinns i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.

Den andra delen av det straffrättsliga samarbetet innebär att stater hjälper varandra med att verkställa påföljder och beslut om särskild rättsverkan av brott. Även i detta sammanhang kan utlämning eller ett överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder komma i fråga. Vidare omfattar samarbetet de situationer där en stat tar över verkställigheten av t.ex. en påföljd som en annan stat dömt ut eller beslutat om. Det kan röra sig om fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd (t.ex. rättspsykiatrisk tvångsvård), bötesstraff och beslut om förverkande samt andra icke frihetsberövande påföljder, t.ex. skyddstillsyn och liknande frivårdspåföljder.

När det gäller utlämning och överlämnande för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd används samma regelverk som angetts ovan. Samarbetet kring övertagande av verkställighet av olika påföljder baserar sig också på olika europeiska konventioner antagna av Europarådet. Dessa är 1964 års konvention rörande övervakning av villkorligt dömda eller villkorligt frigivna

personer, 1970 års konvention om brottmålsdoms internationella rättsverkningar, 1983 års konvention om överförande av dömda personer med ett tilläggsprotokoll från 1997, samt 1990 års konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott. Dessa överenskommelser har genomförts i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom som reglerar verkställighet av fängelse, bötesstraff och beslut om förverkande, och lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, som innehåller bestämmelser om verkställighet av skyddstillsyn och andra frivårdspåföljder samt beslut om villkorlig frigivning. Inom Norden finns en särskild reglering om nordisk verkställighet.

5.2 Särskilt om det straffrättsliga samarbetet inom EU

Mot bakgrund av den ökade rörligheten av såväl personer som varor, tjänster och kapital ökar också behovet av ett nära och väl utvecklat straffrättsligt samarbete mellan stater. Detta gäller särskilt mellan medlemsstaterna i EU.

Europeiska rådet fastslog i Tammerfors 1999 att principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottmål som meddelas i någon medlemsstat ska utgöra en hörnsten i samarbetet inom EU. I det s.k. Haagprogrammet från 2004 upprepades att medlemsstaterna skulle fullfölja sina åtaganden enligt de slutsatser som antagits i Tammerfors fem år tidigare. Inom EU pågår därför ett omfattande arbete med att ersätta den traditionella formen av internationellt rättsligt samarbete med ett samarbete som bygger på den fastslagna principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut. Ömsesidigt erkännande i sin mest utvecklade form bygger på att medlemsstaterna inte i något avseende ska ifrågasätta varandras domar och beslut, utan i stället direkt verkställa dem trots olikheter i medlemsstaternas materiella och processuella reglering. Genom att erkänna och verkställa domar och beslut utan någon ytterligare prövning uppnås ett enklare, snabbare och effektivare förfarande. Syftet med ömsesidigt erkännande är alltså att skapa ett mervärde i förhållande till det traditionella straffrättsliga samarbetet som beskrivits ovan.

Rådets rambeslut från 2003 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna var den första rättsakten om straffrättsligt samarbete som bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Överlämnande enligt en arresteringsorder kan begäras i två syften, dels för att personen ska avtjäna en redan utdömd frihetsberövande påföljd, dels för att personen ska lagföras. Som nämnts har rambeslutet genomförts i svensk rätt genom lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och två förordningar.

Detta rambeslut har sedan följts av en rad andra rambeslut som avser det straffrättsliga samarbetet, bl.a. ett flertal rambeslut som syftar till att verkställa straffrättsliga påföljder och beslut om särskild rättsverkan av brott: böter, beslut om förverkande, fängelsestraff och andra frihetsberövande påföljder, samt vissa icke frihetsberövande påföljder som skyddstillsyn och andra frivårdspåföljder, men även rambeslut som

avser frågor som mer direkt tar sikte på det förberedande stadiet i brottmål såsom rambeslutet om frysning av egendom eller bevismaterial.

Förutom rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och rambeslutet om frysning av egendom eller bevismaterial (se lagen [2005:500] om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut) har inget av de andra ovan angivna rambesluten ännu genomförts i svensk rätt. Arbete pågår med att genomföra dessa rambeslut.

Samtliga rambeslut är i huvudsak uppbyggda på ett likartat sätt. Tillämpningsområdet bestäms genom att ange vilka typer av avgöranden som omfattas. Flertalet av bestämmelserna avser förfarandet, dvs. hur ett ärende initieras, handläggs och avslutas. Vidare regleras de förutsättningar som ska vara uppfyllda för att verkställighet ska ske, vilket bl.a. görs i form av vägransgrunder. Vissa vägransgrunder är mer formella till sin natur, t.ex. avslag då en begäran är ofullständig. Andra syftar mer till att upprätthålla ett antal straffrättsliga principer såsom t.ex. kravet på dubbel straffbarhet. En tredje grupp har koppling till enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Ett sådant exempel är att verkställighet inte ska komma i konflikt med den straffprocessrättsliga principen om *ne bis in idem* ("icke två gånger för samma sak").

Genom rambeslutet en europeisk övervakningsorder införs en möjlighet att överföra övervakningsåtgärder från en medlemsstat till en annan under förundersökningen i brottmål. De övervakningsåtgärder som omfattas kan översiktligt beskrivas som åtgärder som begränsar den brottsmisstänkte personens rörelsefrihet, eller som gör det möjligt för de utredande myndigheterna att veta var han eller hon befinner sig för delfående av kallelser. En del av de åtgärder som omfattas av rambeslutet används i svensk straffprocess, medan andra inte kan användas. Det finns för närvarande inget samarbete mellan medlemsstaterna när det gäller att överföra och övervaka icke frihetsberövande straffprocessuella tvångsmedel som beslutats av en medlemsstat. Något sådant samarbete har Sverige inte heller med någon annan stat. Det samarbete som rambeslutet reglerar är således något helt nytt för Sverige.

6 Genomförande av rambeslutet

6.1 Allmänt om lagstiftningsbehovet

Regeringens bedömning: Genomförandet av rambeslutet om överförande av vissa icke frihetsberövande övervakningsåtgärder kräver lagändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna delar regeringens bedömning. *Justitiekanslern* och *Åklagarmyndigheten* har när det gäller det fortsatta lagstiftningsarbetet understrukt att detta delvis kommer att kräva noggranna analyser för att bli ändamålsenligt. *Sveriges advokatsamfund* har påpekat att en förutsättning för att avstå från invändningar mot

förslaget till rambeslut är att grundläggande rätts säkerhetsaspekter tillgodoses vid genomförandet.

Skälen för regeringens bedömning: Det huvudsakliga syftet med rambeslutet är att en person bosatt i EU som är misstänkt för brott inte ska frihetsberövas i avvaktan på rättegång endast på den grunden att vederbörande saknar hemvist i den stat där brottsutredningen pågår. I stället ska alternativa men icke frihetsberövande straffprocessuella tvångsåtgärder kunna tillämpas i större utsträckning genom att verkställigheten av sådana åtgärder överflyttas till hemviststaten. Med nuvarande ordning saknas möjlighet till ett sådant samarbete.

En möjlighet att överflytta övervakningsåtgärder till en annan stat främjar likabehandlingen av EU-medborgare. Hemvistet ges inte en avgörande betydelse och det får anses ligga i en brottsmisstänkt persons intresse att myndigheternas möjligheter att välja ett icke frihetsberövande tvångsmedel framför ett frihetsberövande förbättras. Därmed är inte sagt att det utrymme som rambeslutet lämnar att överföra övervakningsåtgärder till andra medlemsstater ska utnyttjas fullt ut. En avvägning kommer att behöva ske både på lagstiftningsnivå och i det enskilda fallet av när och under vilka förutsättningar ett straffprocessuellt tvångsmedel bör överflyttas från Sverige till en annan medlemsstat. På motsvarande sätt behöver en avvägning ske när det gäller förutsättningarna för att verkställa beslut fattade i andra medlemsstater och där övervakningen begärs ska ske i Sverige.

Generella frågor att överväga i ett framtida genomförande av rambeslutet är att avgränsa tillämpningsområdet för samarbetet. Rambeslutet innehåller en lista på vilka övervakningsåtgärder en stat ska vara skyldig att verkställa samt därtill en lista på åtgärder en stat kan åta sig att verkställa. Flera av dessa åtgärder, men inte alla, har sina motsvarigheter i svensk rätt. Särskilt bland de åtgärder som staterna frivilligt kan komma överens att samarbete om återfinns åtgärder som saknar en direkt motsvarighet i svensk rätt. Det som är gemensamt för de åtgärder som omfattas av rambeslutet är att de vidtas emot personer misstänkta för brott i ett straffprocessuellt förfarande före en rättegång och att de typiskt sett framstår som alternativ till ett tillfälligt frihetsberövande. De olika övervakningsåtgärder som räknas upp i rambeslutet ska ses som övergripande beskrivningar av vad som åsyftas med respektive åtgärd. Det är uppenbart att olika varianter kan tänkas komma ifråga. En närmare precisering av den verkställande statens åtagande i det enskilda fallet kommer att göras i samband med att övervakningen överflyttas från den utfärdande staten, varvid den verkställande staten i viss utsträckning kan anpassa åtgärden till sin egen lagstiftning. Sammanfattningsvis kan sägas att stora skillnader kan förekomma när det gäller hur medlemsstaterna använder sig av de olika övervakningsåtgärderna.

Det grundläggande åtagandet för den stat som ska verkställa en övervakningsåtgärd enligt rambeslutet är att tillhandahålla ett system för att kontrollera att åtgärden efterlevs. Eftersom åtgärderna kan skilja sig åt både till sitt innehåll och i fråga om den lagtekniska konstruktionen ställs särskilda krav för att skapa ett fungerande och effektivt samarbete på detta område. Någon direkt motsvarighet finns inte i vårt befintliga regelverk.

Ett genomförande av rambeslutet får antas innebära att ett nytt regelverk avseende den nya samarbetsformen för överförande av övervakningsåtgärder behöver införas i svensk rätt. Detta torde ställa krav på införande av en i vart fall delvis separat reglering, fristående från nu gällande svenska regler om verkställighet av straffprocessuella tvångsåtgärder i avvaktan på rättegång. Denna slutsats gäller när Sverige är såväl utfärdande som verkställande stat. Motsvarande synsätt har iakttagits i fråga om tidigare rambeslut som vilat på principen om ömsesidigt erkännande på det straffrättsliga området. Den nu aktuella samarbetsformen är helt ny och någon gällande reglering finns inte att falla tillbaka på.

Rambeslutet innehåller inte en heltäckande reglering. Det är därför upp till medlemsstaterna att på lämpligt sätt genomföra dess bestämmelser och utforma en praktiskt fungerande helhet. Mot denna bakgrund är det inte meningsfullt att göra en detaljerad genomgång av hur rambeslutets bestämmelser, artikel för artikel, förhåller sig till svensk rätt. I stället redovisas här en analys av rambeslutets innehåll och möjliga lösningar för dess genomförande i svensk rätt. Denna analys omfattar både den lagstiftning som rambeslutet uttryckligen kräver och frågan om hur olika möjligheter kan utnyttjas samt hur regelverket för den nya samarbetsformen bör se ut för att på bästa sätt tillgodose rambeslutets intentioner. Regeringen instämmer i Åklagarmyndighetens och Justitiekanslerns bedömning att analysen delvis kommer att behöva vara noggrann för att resultera i en ändamålsenlig reglering. Vidare måste en utgångspunkt vara att grundläggande rättssäkerhetsaspekter ska tillgodoses. Nedan redogörs först övervägandena för när Sverige är utfärdande stat, avsnitt 6.2, och sedan för det fall att Sverige är verkställande stat, avsnitt 6.3. Avsnitten 6.4–6.6 behandlar vissa mer generella frågor.

6.2 Överförande av svenska övervakningsåtgärder till annan medlemsstat

Regeringens bedömning: Regler angående förutsättningar och former för överförande av svenska icke frihetsberövande straffprocessuella tvångsåtgärder till andra medlemsstater behövs med anledning av rambeslutet. I samband med genomförandet måste det övervägas vilka tvångsåtgärder som bör kunna överföras och vilka åligganden som bör falla på svenska myndigheter och domstolar under den tid verkställigheten pågår i en annan EU-stat.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna delar i huvudsak regeringens bedömning. *Riksdagens ombudsmän* har särskilt framhållit att besöksförbud i svensk rätt inte utgör ett straffprocessuellt tvångsmedel.

Skälen för regeringens bedömning: Rambeslutet gör det möjligt att överföra verkställigheten av ett svenskt icke frihetsberövande straffprocessuellt tvångsmedel mot en brottsmisstänkt person till en

annan medlemsstat i avvaktan på rättegång. Om åtgärden i fråga är sådan som omfattas av rambeslutet och den misstänkte har sitt hemvist i den stat till vilken begäran om verkställighet riktas, är denna stat förpliktad att verkställa beslutet om inte någon särskilt angiven vägransgrund åberopas. Överflyttning kan även ske till en stat i vilken den misstänkte inte har sin hemvist men då står det denna stat fritt att på de villkor som gäller där acceptera överflyttningen. Någon rätt för den enskilde att få till stånd en överflyttning av verkställigheten finns inte även om dennes inställning kommer att ha betydelse i prövningen om överflyttande ska ske eller inte.

En reglering kommer att behövas som innebär att svenska myndigheter kan begära att en annan medlemsstat ska erkänna och övervaka svenska beslut om icke frihetsberövande straffprocessuella tvångsåtgärder mot personer misstänkta för brott. En överflyttning av ett sådant beslut bör kunna ske till den misstänktes hemviststat men även till en annan medlemsstat som accepterar att verkställa beslutet. Det finns ingen anledning att begränsa tillämpningsområdet i detta avseende. En sådan reglering skulle innebära att det skapas ett större utrymme för svenska myndigheter att använda sig av andra straffprocessuella tvångsåtgärder än ett frihetsberövande. Enligt nu gällande ordning torde den grupp av personer som saknar hemvist i Sverige oftare tvingas underkasta sig ett tillfälligt frihetsberövande än personer som har sitt hemvist här, pga. att avsaknaden av hemvist i Sverige anses medföra en ökad risk för att de på fri fot undandrar sig lagföring eller straff. Möjligheter att föra över övervakningen till en annan stat ökar likabehandlingen av personer oberoende av var personen har sin hemvist inom EU och medför även att kostnaderna förknippade med ett frihetsberövande undviks, både för den enskilde och för det allmänna.

En förutsättning för ett effektivt samarbete i dessa frågor är dock att det på ett tidigt stadium ska vara möjligt att genom underhandskontakter mellan myndigheterna i de olika länderna förbättra underlaget för bedömningen och ett sådant utrymme tillhandahåller också rambeslutet.

Mot denna bakgrund bör Sverige därför i ett fortsatt lagstiftningsarbete överväga vilken reglering som skulle ge de bästa förutsättningarna för att överflytta verkställigheten av sådana åtgärder som omfattas av rambeslutet till andra medlemsstater. I det arbetet ska hänsyn tas både till intresset av en effektiv lagföring och till den enskildes rättssäkerhet. En utgångspunkt ska vara att rambeslutets möjligheter ska användas så långt som möjligt.

Beslut om tvångsåtgärder som kan vara föremål för överförande

Rambeslutet omfattar, som anförts ovan, ett antal olika typer av övervakningsåtgärder. Uppräkningen utgör en yttre ram för vilka övervakningsåtgärder som kan överföras till en annan medlemsstat. Rambeslutet uppställer dock inte något krav på medlemsstaterna att överföra övervakningsåtgärder mellan varandra, lika lite som rambeslutet uppställer något krav på att den inhemska rättsordningen ska innehålla någon av de uppräknade tvångsåtgärderna.

I ett senare lagstiftningsarbete behöver det därför göras en bedömning av vilka av de övervakningsåtgärder som rambeslutet räknar upp och som har sin motsvarighet i svensk rätt som Sverige har intresse av att låta överföra. I det följande redogörs för vilka svenska övervakningsåtgärder som skulle kunna bli föremål för överförande.

De straffprocessuella tvångsmedel som Sverige tillämpar och som skulle kunna bli föremål för överflyttande är företrädesvis reseförbud, anmälningsskyldighet samt övervakning enligt 24 kap. 4 § rättegångsbalken. Andra åtgärder som används i svensk rätt och som mer eller mindre har sin motsvarighet i rambeslutet är besöksförbud, tillträdesförbud, näringsförbud och förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall (se avsnitt 4.3).

De angivna åtgärderna finner helt eller delvis sina motsvarigheter i rambeslutets definitioner av övervakningsåtgärder, antingen i det obligatoriska eller fakultativa tillämpningsområdet. När rambeslutet genomförs i svensk rätt får en grundlig analys göras av vilka åtgärder som bör vara möjliga att överflytta och om de möjligheter rambeslutet erbjuder föranleder ändringar i de åtgärder som nu finns i svensk rätt för att i ett enskilt fall kunna överflytta övervakningen. Utgångspunkten bör vara att verkställigheten av beslut fattade i Sverige så långt möjligt ska kunna överflyttas till andra medlemsstater. En annan sak är att det i det enskilda fallet måste finnas utrymme att bedöma lämpligheten av att överflytta verkställigheten. Vad som kan lyftas fram särskilt är följande.

Reseförbud och anmälningsskyldighet omfattas av rambeslutets obligatoriska tillämpningsområde och torde vara de åtgärder som framför allt bör komma ifråga för att kunna överflyttas till en annan medlemsstat för övervakning där. Dessa tvångsmedel förekommer i stort sett i alla medlemsstater och bör utan några större problem kunna accepteras av andra medlemsstater. Detsamma gäller de villkor som reseförbudet och anmälningsskyldigheten kan förenas med.

Övervakning enligt 24 kap. 4 § rättegångsbalken överensstämmer som angetts ovan i vissa delar med de åtgärder som ska vara möjliga enligt rambeslutet att överföra. Att den misstänkte placeras på lämplig institution torde däremot inte falla in under rambeslutets tillämpningsområde eftersom flera medlemsstater skulle kunna uppfatta ett sådant villkor som en typ av frihetsberövande, även om det fakultativa tillämpningsområdet ger en möjlighet att överföra en skyldighet att genomgå terapeutisk behandling eller behandling mot missbruk. I det närmare lagstiftningsarbetet får det närmare analyseras om och i så fall i vilken omfattning denna typ av övervakning ska kunna vara föremål för överflyttning till en annan stat för verkställighet där.

När det sedan gäller besöksförbud och tillträdesförbud är bilden delvis annorlunda. Visserligen torde i viss mån sådana förbud i sak motsvara några av de övervakningsåtgärder som räknas upp i rambeslutet, t.ex. skyldigheten att undvika kontakt med vissa personer med anknytning till den brottslighet som utreds. Dessa förbud är däremot inte några straffprocessuella tvångsmedel enligt rättegångsbalken utan i stället straffsanktionerade förbud som meddelas inom ramen för ett särskilt förfarande, även om det kan vara aktuellt att ta ställning till ett sådant förbud i samband med åtal för brott. Inte heller utgör de i någon mening ett alternativ till ett straffprocessuellt frihetsberövande tvångsmedel,

vilket också särskilt påpekats av *Riksdagens ombudsmän*. En grundlig analys av vilka åtgärder som Sverige bör kunna föra över till en annan stat med stöd av rambeslutet krävs i samband med att rambeslutet genomförs. Det är dock tveksamt om besöks- och tillträdesförbud ska konstrueras om på ett sådant omfattande sätt som torde krävas för att de ska kunna bli föremål för verkställighet i en annan stat, även om en sådan lösning inte helt ska uteslutas.

Slutligen beträffande näringsförbud och förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall kan samma resonemang föras. Visserligen torde de falla in under de åtgärder som en medlemsstat frivilligt kan åta sig att övervaka, dvs. en skyldighet att avstå från viss yrkesverksamhet, men dessa åtgärder utgör i svensk rätt inte straffprocessuella tvångsmedel i egentlig mening även om ett s.k. tillfälligt näringsförbud kan meddelas i anslutning till en förundersökning. Att göra om dessa förbud till att utgöra tvångsåtgärder inom ramen för ett straffprocessuellt förfarande torde kräva fortsatta överväganden. En förklaring att denna åtgärd, dvs. en skyldighet att avstå från viss yrkesverksamhet, ska kunna överföras till en annan medlemsstat innebär samtidigt att vi när rambeslutet genomförs i svensk rätt måste vara beredda att verkställa andra medlemsstaters motsvarande åtgärder i Sverige. Frågan om vilka arbetsrättsliga konsekvenser en sådan verkställighet skulle kunna få kan också behöva bli föremål för särskilda överväganden i det fortsatta arbetet.

Fortsatta beslut beträffande de åtgärder som övervakas i den verkställande staten

Om ett beslut om övervakningsåtgärder erkänns av behörig myndighet i den verkställande staten ska den myndigheten därefter vidta de åtgärder som krävs för att kunna övervaka de åtgärder som avses. Fram till dess det svenska beslutet har erkänts är det svenska myndigheter som är behöriga att fatta de beslut som behövs med anledning av de övervakningsåtgärder som gäller. Därefter är det den verkställande statens uppgift och verkställigheten sker också enligt den statens lagstiftning. Enligt rambeslutet får den verkställande staten anpassa övervakningsåtgärderna om de är oförenliga med lagstiftningen i den staten. Om den verkställande staten beslutar att anpassa övervakningsåtgärden ska behörig myndighet underrätta den andra staten om att en anpassning görs samt om den verkställande statens lagstiftning föreskriver en viss längsta tid under vilken övervakningsåtgärderna kan följas upp. I dessa fall kan den andra statens behöriga myndighet återkalla sin begäran och således återta det fulla ansvaret för övervakningsåtgärderna. På samma sätt kan behörig myndighet i denna stat återkalla en begäran om den verkställande staten avser att vägra erkänna beslutet om övervakningsåtgärder eftersom det saknas förutsättning att överlämna personen ifråga enligt bestämmelserna i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, även om den staten angett att den ändå är beredd att övervaka åtgärderna.

I de fall svenska myndigheter får denna information efter det att beslutet om övervakningsåtgärder översänts till en annan stat kommer det

att behöva göras en prövning om den svenska begäran ska återkallas, t.ex. för att den anpassning som skett inte kan anses acceptabel eller att osäkerheten kring möjligheterna att den misstänkte verkligen inställer sig till rättegång är för stor eftersom den andra staten inte avser att tillämpa den europeiska arresteringsordern om det skulle bli aktuellt.

Vid genomförandet av rambeslutet i svensk rätt krävs i dessa delar bestämmelser om vilka förutsättningar som ska gälla för att återkalla en begäran samt en reglering som tillåter att dessa beslut fattas inom ramen för de tidsramar som rambeslutet uppställer. En avvägning kommer att behöva göras mellan den enskildes intresse av att få återvända till sin hemviststat och möjligheterna att effektivt avsluta förundersökningen och genomföra en rättegång.

Även om den verkställande staten erkänner beslutet och övertar verkställigheten av detsamma så behåller den utfärdande staten behörigheten att fatta de följdbeslut som avser övervakningsåtgärderna, t.ex. förlängning, ändring eller upphävande av beslutet om övervakningsåtgärder eller utfärdande av en europeisk arresteringsorder. Den verkställande staten ansvarar för att lämna information som kan ge upphov till en sådan förnyad prövning. Även i dessa delar krävs lagstiftning för att reglera dessa beslut och formerna för att fatta besluten. Inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet bör särskilt övervägas vem som bör fatta dessa beslut och vilka förutsättningar som ska styra möjligheterna att ändra beslutet om övervakningsåtgärder eller utfärdandet av en arresteringsorder. En utgångspunkt torde vara att regleringen i möjligaste mån bör anpassas till den reglering och de överväganden som blir aktuella när det gäller beslut om straffprocessuella tvångsåtgärder som både beslutas och verkställs i Sverige.

6.3 Verkställighet i Sverige av övervakningsåtgärder beslutade av annan medlemsstat

Regeringens bedömning: Rambeslutet medför krav på regler om erkännande av övervakningsåtgärder beslutade i annan medlemsstat och om hur sådana åtgärder ska verkställas i Sverige. Det krävs också regler för att anpassa övervakningsåtgärdernas innehåll till svensk rätt. Vidare behövs regler för avbrytande av åtgärderna samt för svenska myndigheters övriga skyldigheter gentemot den utfärdande staten.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna delar i huvudsak regeringens bedömning. *Åklagarmyndigheten* har anfört att avsaknaden av en straffröskel i rambeslutet kan komma att innebära att Sverige måste verkställa ett beslut om t.ex. reseförbud med anmälningsskyldighet trots att motsvarande åtgärd inte skulle vara tillåten i ett nationellt förfarande. Myndigheten har också påpekat att det i praktiken kan möta svårigheter att anpassa de åtgärder som beslutats i andra medlemsländer till svensk rätt mot bakgrund av de variationer som kan förekomma. *Riksdagens ombudsmän* har anfört att kravet på dubbel straffbarhet bör upprätthållas,

såväl vad avser de s.k. listbrotten som för andra brott och i denna del i tidigare lagstiftningsärenden hänvisat till den svenska legalitetsprincipen, Även *Helsingborgs tingsrätt* har påpekat att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet kan finnas anledning att överväga kravet på dubbel straffbarhet mot bakgrund av erfarenheter om hur den europeiska arresteringsordern kommit att tillämpas även beträffande äldre och tämligen bagatellartade förmögenhetsbrott. *Riksdagens ombudsmän* har vidare anfört att rambeslutets hänvisning till medlemsstaternas möjlighet att med stöd av sina konstitutionella bestämmelser om bl.a. tryck- och yttrandefrihet vägra verkställighet borde ha tagits in i någon av rambeslutets artiklar i stället för i dess beaktandesatser.

Skälen för regeringens bedömning: Om den person som är misstänkt för brott i en annan medlemsstat har sitt hemvist i Sverige och om övervakningsåtgärderna är sådana som inryms i rambeslutets obligatoriska tillämpningsområde är Sverige skyldigt att kunna erkänna beslutet och övervaka åtgärderna. Rambeslutet möjliggör också erkännande av beslutet och att övervaka åtgärderna även när personen i fråga inte har hemvist i Sverige eller när de beslutade åtgärderna faller in under rambeslutets lista över beslut om åtgärder medlemsstaterna kan åta sig att följa upp, utan att vara förpliktade till det.

Det måste därför införas ett regelverk som reglerar formerna och förutsättningarna för ett erkännande och för den efterföljande uppföljningen. I samband med erkännandet, eller om den utfärdande staten fattar ett följdbeslut, finns också utrymme för att anpassa de beslutade åtgärderna till svensk rätt, varför även formerna och förutsättningarna för en sådan anpassning bör regleras. Under pågående övervakning finns skyldigheter att bland annat samråda med och lämna information till den utfärdande staten. Regler för svenska myndigheters skyldigheter i dessa avseenden bör införas. Vidare behöver även frågorna om avbrytande av uppföljningen och om överlämnande av den brottsmisstänkte personen till den utfärdande staten bli föremål för reglering. Som *Åklagarmyndigheten* också påpekat bör en allmän utgångspunkt vara att regelverket utformas så noggrant som möjligt för att underlätta den praktiska hanteringen av ärenden enligt rambeslutet.

Förutsättningar för att erkänna beslut om övervakningsåtgärder

En förutsättning för skyldigheten att erkänna ett beslut om övervakningsåtgärder är att den misstänkte personen har hemvist i Sverige. Det ska också vara fråga om en åtgärd som omfattas av rambeslutets obligatoriska tillämpningsområde. De åtgärder som här kan bli aktuella omfattar, som närmare framgått i avsnitt 3.2, en anmälningsskyldighet för den brottsmisstänkte personen, begränsningar av hans eller hennes rörelsefrihet eller en skyldighet att inte besöka vissa platser eller ta kontakt med vissa personer. Föreligger dessa förutsättningar måste ett beslut erkännas av den behöriga myndigheten i Sverige och åtgärderna övervakas om inte någon av de särskilda vägransgrunderna kan åberopas.

En medlemsstat kan också förklara sig beredd att verkställa även andra övervakningsåtgärder som omfattas av rambeslutets fakultativa

tillämpningsområde. Även dessa bestämmelser har beskrivits närmare i avsnitt 3.2, men de typer av övervakningsåtgärder som kan bli aktuella omfattar i korthet skyldigheter att avstå från viss verksamhet, att inte framföra fordon, att deponera pengar eller lämna annan garanti, att underkasta sig behandling eller att undvika kontakt med föremål med samband med påstådd brottslighet. Ett flertal av dessa åtgärder används inte som en straffprocessuell åtgärd i svensk rätt, även om de kan bli aktuella i samband med ett annat förfarande eller i anslutning till utdömande av påföljd. Ett ställningstagande i frågan om Sverige bör åta sig att verkställa någon av dessa övervakningsåtgärder bör anstå till ett senare lagstiftningsarbete. En allmän utgångspunkt som bör intas är att Sverige så långt det är möjligt ska bistå andra stater i det samarbete som medlemsstaterna kommit överens om.

Vare sig det rör sig om de typer av övervakningsåtgärder som Sverige enligt rambeslutet skulle vara skyldigt att erkänna, eller som Sverige eventuellt förklarar sig berett att erkänna, så måste en närmare bedömning göras i anslutning till genomförandet av hur dessa åtgärder förhåller sig till svensk rätt. Vad gäller rambeslutets obligatoriska tillämpningsområde så torde de åtgärder som kan bli aktuella överensstämna tämligen väl med svenska bestämmelser om t.ex. reseförbud, anmälningsskyldighet eller besöksförbud, även om den sistnämnda inte är ett straffprocessuellt tvångsmedel. Även i rambeslutets fakultativa del är det möjligt att hitta överensstämmelser. Skillnader och åtgärder som saknar direkt motsvarighet i svensk rätt går dock att finna. Olikheter mellan de olika rättsordningarna inom EU lämnar också utrymme för att en begäran om erkännande kan avse olika varianter av de typer av åtgärder som rambeslutet räknar upp, dvs. medlemsstaterna kan tillämpa respektive åtgärd på olika sätt. För att möjliggöra ett erkännande av övervakningsåtgärder i de olika situationer som kan uppstå måste det närmare övervägas på vilket sätt bestämmelserna kan och bör utformas för att kunna uppfylla innehållet i de skilda typer av övervakningsåtgärder som rambeslutet räknar upp. I detta arbete ska särskilt iaktas att vissa åtgärder utgör inte straffprocessuella tvångsmedel, vilket kan kräva särskilda lösningar för att kunna verkställa en av utländsk myndighet beslutad åtgärd. Det torde dock kunna förutses att verkställighet i Sverige av beslut fattade i en annan medlemsstat i viss utsträckning bör kunna regleras genom hänvisningar till redan befintliga svenska bestämmelser. Denna fråga om hur beslut fattade i andra medlemsstater ska verkställas i Sverige ställer sig annorlunda jämfört med frågan om vilka motsvarande svenska beslut som lämpar sig för att överflyttas enligt rambeslutets bestämmelser. Andra aspekter att beakta är att ett erkännande av vissa åtgärder, t.ex. de som innebär yrkesförbud, kan få stor inverkan på andra delar av rättsordningen vilket kan leda till en motsatt slutsats, dvs. att sådana åtgärder ska inte bli föremål för erkännande i Sverige, eller att i vart fall stor försiktighet ska iaktas.

Rambeslutet ger också möjlighet erkänna ett beslut om övervakningsåtgärder även när den brottsmisstänkte personen saknar hemvist i Sverige men vill att uppföljningen ska ske här. Medlemsstaterna ska fastställa vilka villkor som ska gälla för att acceptera att övervakningen även i dessa fall ska ske. Det får närmare övervägas i ett kommande lagstiftningsarbete vilka förutsättningar för

erkännande som bör gälla i sådana fall. Utgångspunkten bör dock vara att den berörda personen ska ha någon anknytning till Sverige för att det ska vara aktuellt att erkänna sådana beslut.

Dubbel straffbarhet

När det gäller kravet på dubbel straffbarhet är rambeslutet utformat med tidigare rambeslut som modell, dvs. ett krav på dubbel straffbarhet får inte ställas upp om brottet motsvarar något av de brott som räknas upp i artikeln och brottet enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år, de s.k. listbrotten. För övriga brott får ett sådant krav ställas upp. En medlemsstat kan dock av konstitutionella skäl i en förklaring ange att de i realiteten kommer att fortsätta att tillämpa kravet på dubbel straffbarhet när det gäller några eller samtliga av de brott som anges i listan. Sådana förklaringar får när som helst återkallas.

Frågan om dubbel straffbarhet har varit föremål för behandling ett flertal gånger inför Sveriges antagande av olika rambeslut som rör det straffrättsliga samarbetet och baserar sig på principen om ömsesidigt erkännande. I de senaste rambesluten har dock en förändring skett på så sätt att medlemsstaterna via en förklaring ändå fullt ut kan ställa upp ett krav på dubbel straffbarhet. Sveriges utgångspunkt har varit att i utvecklingen av samarbetet inom EU ska en strävan vara att efterge detta krav. Inför antagandet av de rambeslut där en angiven förklaringsmöjlighet funnits har i samband med riksdagens godkännande utgångspunkten varit att möjligheten inte bör utnyttjas, men att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet närmare får analyseras om ett sådant krav ska ställas upp. Enligt regeringens mening bör det också beaktas att syftet med att kunna verkställa övervakningsåtgärder i Sverige som har beslutats av en annan medlemsstat är att personer med hemvist i Sverige ska kunna vistas här i avvaktan på rättegång istället för att vara frihetsberövade i den lagförande staten. Skälen för ett upprätthållande av dubbel straffbarhet gör sig därmed gällande med mindre styrka. De invändningar mot att frånfalla ett krav på dubbel straffbarhet som har anförts av *Riksdagens ombudsmän* har tidigare varit föremål för särskilda överväganden bl.a. i samband med Sveriges antagande av rambeslutet om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder, se prop. 2008/09:19 sid. 46. De överväganden regeringen gjorde i samband med antagandet av det rambeslutet gör sig även gällande här. En skillnad jämfört med det nu aktuella rambeslutet är dock att en sådan förklaring ska lämnas i samband med antagandet. Om så inte sker gäller undantaget från kravet på dubbel straffbarhet enligt artikel 14.1 fullt ut (se avsnitt 7.2). I den mån kravet på dubbel straffbarhet ska efterges även i de fall då ett sådant krav är tillåtet utan förklaring får närmare övervägas vid genomförandet av detta rambeslut. I det sammanhanget bör också enligt regeringens mening det påpekande som *Helsingborgs tingsrätt* gjort om de mer praktiska problem som kan uppstå genom ett frånfallande av kravet på dubbel straffbarhet vägas mot de fördelar som blir följden om kravet inte upprätthålls.

Om de formella förutsättningarna för att överföra ett beslut om övervakningsåtgärder till en annan medlemsstat inte är uppfyllda får den verkställande staten begära att bristen rättas till och i yttersta fall vägra erkännande. Erkännande kan också vägras om det brister avseende den berörda personens hemvist eller om åtgärden inte omfattas av rambeslutets tillämpningsområde. Vidare kan erkännande vägras om någon av rambeslutets övriga vägransgrunder föreligger. En verkställande stat får avslå en begäran om

- ett erkännande skulle strida mot principen *ne bis in idem*, det vill säga principen att en person inte ska lagföras mer än en gång för samma sak,

- brottsmisstanken avser gärning som inte utgör brott enligt lagstiftningen i den verkställande staten och den staten får ställa upp ett krav på dubbel straffbarhet,

- brottsmisstanken avser en gärning för vilken åtal i brottmål har preskriberats i den verkställande staten och den staten också har varit behörig att lagföra gärningen enligt sin lagstiftning,

- personen enligt den verkställande statens lagstiftning inte är straffmyndig för den gärning som brottsmisstanken avser, samt

- den verkställande staten skulle vara tvungen att vägra ett överlämnande till den utfärdande staten enligt rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

I det sista fallet bör det noteras att rambeslutet särskilt reglerar möjligheten för myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten att ändå komma överens om att ett erkännande med efterföljande uppföljning kan ske. I några hänseenden överlappar vägransgrunderna enligt de båda rambesluten varandra, t.ex. att den verkställande staten inte är skyldig att erkänna ett beslut som avser en övervakningsorder respektive ett överlämnande om den person som beslutet avser inte är straffmyndig i den verkställande staten. Men enligt rambeslutet om en europeisk arresteringsorder tillkommer alltså även vissa vägransgrunder.

Nu redovisade bestämmelser tar direkt sikte på bestämda situationer i vilka ett erkännande kan vägras. Rambeslutet innehåller emellertid även andra viktiga bestämmelser som också ger utrymme för att vägra ett erkännande, se närmare avsnitt 3.4. Till exempel hindrar inte rambeslutet någon medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om rätt till prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet, yttrandefrihet i andra medier och religionsfrihet. Det ankommer på medlemsstaterna att införliva rambeslutets bestämmelser i nationell rätt. Hänvisningarna till t.ex. medlemsstaternas konstitutionella bestämmelser eller till artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen innebär därmed att det lämnas utrymme för att utforma vägransgrunderna på ett sådant sätt att ett erkännande av ett beslut om övervakningsåtgärder inte ska komma i konflikt med svenska bestämmelser om t.ex. det grundlagsfästa skyddet för tryck- och yttrandefriheten. Med anledning av det påpekande som gjorts av *Riksdagens ombudsmän* att det i Sverige grundlagsfästa skyddet för bl.a. just tryck- och yttrandefriheten borde ha tagits med i rambeslutets materiella bestämmelser så delar regeringen helt bedömningen att detta är bestämmelser av stor vikt. *Justitiekanslern* har i

sitt remissyttrande anfört att rambeslutet inte hindrar Sverige från att ta sådana hänsyn. Den konstruktion som rambeslutet fått i detta avseende har använts i flera rambeslut om ömsesidigt erkännande, bl.a. i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, som har genomförts i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. I samband med genomförandet av den lagstiftningen ansågs motsvarande skäl som nu är aktuella motivera en möjlighet att vägra överlämnande enligt det rambeslutets bestämmelser. Regeringen ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning. De skyldigheter som följer av det här aktuella rambeslutet ska alltså tolkas i ljuset av vad som anges i skälen om skydd för medlemsstaternas konstitutionella bestämmelser om tryck- och yttrandefrihet.

Rambeslutet innehåller inte, som särskilt påpekats av *Åklagarmyndigheten*, någon särskild straffröskel som grund för att vägra verkställighet. Myndigheten har påpekat att detta kan komma att innebära att Sverige tvingas verkställa ett beslut om t.ex. reseförbud och anmälningsskyldighet trots att motsvarande åtgärd inte kunnat komma ifråga i ett svenskt förfarande, samtidigt som myndigheten också har uppmärksammat att rambeslutet knappast blir aktuellt vid grövre brottslighet där det ofta finns andra skäl till ett frihetsberövande än flyktfara. Enligt regeringens mening bör en allmän utgångspunkt vara att principen om ömsesidigt erkännande i viss utsträckning innebär att olikheter mellan rättssystemen i de olika medlemsstaterna måste accepteras. Här kan noteras att det även i svensk rätt finns en möjlighet att meddela ett beslut om t.ex. reseförbud och anmälningsskyldighet vid mindre allvarliga brott. Syftet med rambeslutet, dvs. att brottsmisstänkta personer i avvaktan på rättegång ska kunna vistas i sin hemviststat, måste också typiskt sett anses vara till den enskildes fördel. Mot denna bakgrund anser regeringen att rambeslutets avsaknad av en straffröskel inte är en omständighet som talar emot att rambeslutet antas. Det krävs uttryckliga bestämmelser i lag som tydligt reglerar de situationer då en vägransgrund ska kunna tillämpas. Vid genomförandet av rambeslutet får det närmare övervägas hur och i vilken utsträckning vägransgrunderna ska införas i svensk rätt och förutsättningarna för deras tillämpning. En utgångspunkt vid en sådan reglering bör vara att skapa ett flexibelt, effektivt och rättssäkert system för överförandet av övervakningsåtgärder till Sverige. Det kan noteras att rambeslutets vägransgrunder i sig inte förpliktar den verkställande staten att vägra erkänna ett beslut om övervakningsåtgärder. Medan vissa vägransgrunder framstår som självklara att tillämpa – t.ex. att ett beslut om övervakningsåtgärder inte ska lida av allvarliga bristfälligheter eller att ett erkännande skulle komma i konflikt med grundläggande rättigheter – så bör tillämpningen av andra vägransgrunder kunna bli föremål för ytterligare överväganden.

Beslut om anpassning av åtgärderna

Om övervakningsåtgärderna till sin art skulle vara oförenliga med svensk lagstiftning, så får den behöriga myndigheten enligt rambeslutets bestämmelser anpassa dem till vad som skulle gälla enligt svensk

lagstiftning för likvärdiga brott. Den anpassade åtgärden ska så långt det är möjligt motsvara den som fastställts av den utfärdande staten och den får inte bli strängare än den åtgärd som ursprungligen fastställts.

För att ge den behöriga myndigheten i Sverige möjlighet att anpassa övervakningsåtgärderna krävs uttryckliga regler som anger förutsättningarna för en sådan prövning. Frågan om utformningen av sådana bestämmelser hänger nära samman med frågan om hur pass väl nuvarande svenska bestämmelser kan anses motsvara de typer av övervakningsåtgärder som anges i rambeslutet. Som har angetts i det föregående får denna överensstämmelse anses vara tämligen stor när det gäller rambeslutets obligatoriska tillämpningsområde. Som påpekats av *Aklagarmyndigheten* kan beslut om anpassning av övervakningsåtgärder innebära praktiska problem för den behöriga myndigheten mot bakgrund av de variationer som kan tänkas förekomma mellan de olika medlemsstaternas rättssystem. Detta ställer krav på utformningen av det kommande regelverket. Hur stora dessa problem kan förväntas bli hänger också samman med vilka former av övervakningsåtgärder som bör kunna verkställas i Sverige; problemen kan typiskt sett förväntas bli större ju mer av rambeslutets fakultativa tillämpningsområde som Sverige skulle vilja utnyttja. När det gäller rambeslutets fakultativa tillämpningsområde måste analysen i det fortsatta lagstiftningsarbetet ske i två steg; dels vilka övervakningsåtgärder Sverige bör åta sig att verkställa, dels vilka möjligheter en befintlig svensk reglering lämnar för att verkställa sådana beslut. Först därefter är det möjligt att bedöma hur pass omfattande åtagandet för den behöriga myndigheten att anpassa beslut fattade i andra medlemsstater till svensk rätt kan förväntas bli.

Ett system för uppföljningen av övervakningsåtgärderna

Sedan ett beslut om övervakningsåtgärder erkänts ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål verkställa beslutet och se till att de beslutade åtgärderna övervakas eller på annat sätt följs upp. Det behövs därmed bestämmelser om hur övervakningen eller uppföljningen ska gå till vilket får anses vara det mest grundläggande åtagandet för den enskilda medlemsstaten enligt rambeslutets bestämmelser.

Rambeslutet föreskriver att övervakningen av åtgärderna ska ske enligt lagstiftningen i den verkställande staten. Någon närmare reglering av förfarandet ger inte rambeslutet. En utgångspunkt får därför anses vara att de åtgärder som vidtas så långt som möjligt bör överensstämma med de åtgärder som skulle vidtas om den berörda personen istället var misstänkt för brott i Sverige och då hade varit föremål för ett motsvarande svenskt beslut. Det ligger alltså nära till hands att tillämpa motsvarande svenska bestämmelser om straffprocessuella tvångsmedel och som framgått ovan får dessa tämligen väl anses överensstämma med de typer av åtgärder som kan bli aktuella enligt rambeslutet. En särskild fråga är dock om, och i så fall i vilken utsträckning, svenska bestämmelser om straffprocessuella tvångsmedel ska bli direkt tillämpliga på beslut om övervakningsåtgärder fattade i andra medlemsstater. Behovet av en särreglering kan alltså inte uteslutas. En utgångspunkt vid utformningen av nya bestämmelser måste dock vara att

bestämmelserna ska vara tillräckligt flexibla för att kunna motsvara det materiella innehållet i det utländska beslutet.

I utformningen av ett system för övervakning av åtgärderna får också anses ingå ett effektivt system för återrapportering till den utfärdande staten, t.ex. om hur den enskilde efterföljer övervakningsåtgärderna eller om det krävs att den utfärdande staten agerar i enlighet med de närmare förutsättningar som anges i rambeslutet.

Övervakningens upphörande och överlämnande av den enskilde på den utfärdande statens begäran

Den utfärdande staten kan besluta att avsluta övervakningsåtgärderna och återkalla verkställigheten av åtgärderna. Så snart den svenska behöriga myndigheten blivit vederbörligen underrättad om detta beslut ska den avbryta uppföljningen av åtgärderna. Behörig myndighet i den verkställande staten kan också, om den enskilde personen t.ex. missköter sina skyldigheter, begära att den utfärdande staten fattar ett följdbeslut och annars, om den utfärdande staten inte i rätt tid besvarar en sådan begäran, själv avsluta övervakningen av åtgärderna. Här liksom i andra avseenden måste beaktas att rambeslutets bestämmelser om övervakningsåtgärder kan komma att jämföras med svenska straffprocessuella tvångsmedel. Av detta följer att kraven måste ställas högt på att utformningen av regelverket tillåter att utbytet av information mellan de svenska myndigheterna och den utfärdande staten om ett upphörande av övervakningsåtgärderna sker på ett sätt som uppfyller kraven på ett rättssäkert förfarande. I det fortsatta arbetet bör också övervägas under vilka förutsättningar svenska myndigheter ska begära att den utfärdande staten fattar följdbeslut som kan medföra ytterligare skyldigheter för den enskilde.

Efter beslut av den utfärdande staten ska den verkställande staten överlämna den person som omfattas av övervakningsåtgärderna i enlighet med bestämmelserna i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder. Vid prövningen av om förutsättningarna för överlämnande föreligger ska den verkställande staten inte tillämpa artikel 2.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, om den verkställande staten inte särskilt har förklarat att artikel 2.1 ändå kommer att tillämpas. I artikel 2.1 stadgas, såvitt här är aktuellt, att en europeisk arresteringsorder får utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer. Rambeslutet är tänkt att kunna tillämpas på personer som kan vara misstänkta för alla typer av brott. Övervakningsåtgärder bör dock enligt vad som anges i skälen i allmänhet tillämpas vid mindre grova lagöverträdelse. Med denna utgångspunkt framstår det inte som motiverat att utnyttja den möjlighet till begränsningar som följer av en tillämpning av artikel 2.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder. Detta utesluter dock inte att frågan blir föremål för ytterligare överväganden. Förfarandet efter det att frågan om ett överlämnande har väckts bör i allt väsentligt kunna regleras i enlighet med vad som gäller enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och den därtill hörande

förordningen. Frågan om förutsättningarna finns för ett överlämnande ska dock ha prövats redan i samband med att beslutet om övervakningsåtgärder godkändes i Sverige. Prop. 2008/09:192

6.4 Behöriga myndigheter

Regeringens bedömning: Det kommer att behövas regler om vilken eller vilka svenska myndigheter som ska vara behöriga enligt bestämmelserna i rambeslutet, både i de fall Sverige är utfärdande stat och i de fall Sverige är verkställande stat. Det finns inte anledning att inrätta någon särskild central myndighet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna delar i huvudsak regeringens bedömning. *Åklagarmyndigheten* har särskilt uttalat att det ligger i sakens natur mot bakgrund av de uppgifter som myndigheten har när det gäller en europeisk arresteringsorder att myndigheten också får ett huvudansvar som behörig myndighet när det gäller det förevarande rambeslutet.

Skälen för regeringens bedömning: Rambeslutet överlämnar åt medlemsstaterna att bestämma vilken eller vilka myndigheter som ska vara behöriga för de uppgifter som pekas ut i rambeslutet. Rambeslutet uppställer inte något allmänt krav på att de behöriga myndigheterna ska vara rättsliga myndigheter, t.ex. åklagare eller domstol. Beslut om att den brottsmisstänkte personen ska överlämnas till den utfärdande staten måste dock fattas av en rättslig myndighet. Om en medlemsstat beträffande andra uppgifter utser myndigheter som inte är rättsliga krävs dock att dessa myndigheter är behöriga att fatta liknande beslut enligt landets nationella lagstiftning. Rambeslutet ger också utrymme att utse en eller, om dess rättssystem så kräver, flera centrala myndigheter för att biträda de behöriga myndigheterna. Det biträde som då avses består i det administrativa förfarandet med att översända beslut om övervakningsåtgärder och andra former av kommunikation mellan medlemsländerna.

Det bör införas regler om vilken eller vilka svenska myndigheter som ska vara behöriga enligt bestämmelserna i rambeslutet både när Sverige är utfärdande stat och när Sverige är verkställande stat.

Behöriga myndigheter när Sverige är utfärdande stat

Av rambeslutet framgår att den behöriga myndigheten i den utfärdande staten bl.a. har till uppgift att översända ett beslut om övervakningsåtgärder jämte det intyg som ingår som bilaga till rambeslutet till den verkställande staten. Intyget ska vara undertecknat av den behöriga myndigheten. Fram till den tidpunkt då den behöriga myndigheten i den verkställande staten erkänner beslutet, så ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten vara fortsatt behörig att fatta de beslut som kan bli aktuella. Den behöriga myndigheten kan

också besluta att avbryta övervakningsåtgärderna eller att fatta andra följdbeslut, t.ex. ändra innehållet i åtgärderna. Mellan de behöriga myndigheterna i en utfärdande respektive en verkställande stat föreligger också en skyldighet att utbyta information t.ex. om övervakningsåtgärderna och att samråda innan beslutet om övervakningsåtgärder översänds eller under den tid verkställigheten pågår i den verkställande staten.

Det är naturligt att i ett fortsatt lagstiftningsarbete i första hand låta den nuvarande regleringen av hanteringen när motsvarande åtgärder handläggs i Sverige tjäna som utgångspunkt för vilken eller vilka myndigheter som ska utses till behöriga myndigheter, även om andra lösningar inte ska uteslutas.

Beslut om tvångsmedel av den typ det här är fråga om fattas i Sverige av åklagare eller domstol. Har beslutet först fattats av åklagare ska beslutet inom viss kortare tid prövas av domstol om den som är föremål för beslutet begär det. Krävs det särskilda verkställighetsåtgärder, som t.ex. ifråga om anmälningsskyldighet, är det i första hand de lokala polismyndigheterna som ser till att anmälningsskyldigheten efterlevs. Övervakning jämlikt 24 kap. 4 § rättegångsbalken av den som är intagen på institution ska t.ex. komma till stånd genom samråd med den som förestår institutionen.

Enligt 23 kap. 3 § rättegångsbalken ska en åklagare leda förundersökningen så snart någon är skäligen misstänkt för ett brott. Det är då åklagaren som i första hand bedömer utredningsbehovet och behovet av tvångsåtgärder och som har ansvaret för att vidta sådana. I vissa fall krävs rättens tillstånd eller godkännande. Mycket talar därför för att ålägga Åklagarmyndigheten huvudansvaret som behörig myndighet även när tvångsåtgärder bedöms kunna överflyttas till en annan medlemsstat, vilket myndigheten också instämt i. Att Åklagarmyndigheten åläggs huvudansvaret som behörig myndighet utesluter inte att andra myndigheter, främst polismyndighet, bistår i nödvändig omfattning eller att domstolsbeslut utverkas i den omfattning som krävs när motsvarande åtgärder ska tillämpas i Sverige. Med Åklagarmyndigheten som behörig myndighet upprätthålls rambeslutets krav att en begäran om överlämnande ska utfärdas av en behörig rättslig myndighet. En ordning som den nu föreslagna skulle också stämma väl överens med den reglering som gäller för den närmare hanteringen av bestämmelserna i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Vad som nu anförts utesluter inte att frågan om någon eller några ytterligare myndigheter i vissa fall bör vara behöriga myndigheter när Sverige är utfärdande stat bedöms närmare i samband med genomförandet av rambeslutet.

Behöriga myndigheter när Sverige är verkställande stat

I den verkställande staten ska en behörig myndighet bl.a. besluta om erkännande av beslut om överförande av övervakningsåtgärder och kunna lämna samtycke när personen ifråga saknar hemvist i den verkställande staten samt anpassa övervakningsåtgärderna till nationell

rätt. Den behöriga myndigheten ska vidare svara för uppföljningen av åtgärderna och liksom när det är fråga om den utfärdande staten kunna svara för informationsutbyte och samråd. Den behöriga myndigheten ska också meddela om den brottsmisstänkte personen missköter sina åtaganden och i detta sammanhang också kunna avbryta åtgärderna om den utfärdande staten inte agerar genom att fatta ett följdbeslut.

Utgångspunkten här bör, liksom i föregående avsnitt, vara att hanteringen så långt möjligt ska anpassas till det befintliga svenska regelsystemet. Även när Sverige är verkställande stat ter det sig naturligt att huvudansvaret som behörig myndighet åvilar Åklagarmyndigheten med nödvändigt biträde av andra myndigheter, främst polismyndighet. Myndigheten har instämt i denna bedömning. Eftersom åklagare redan har behörighet att bl.a. pröva frågan om förutsättningarna för att tillgripa tvångsmedel föreligger och bedöma om ytterligare eller andra tvångsmedel är behövliga eller om de bör upphävas framstår åklagare som väl lämpade att fatta de beslut som nu är aktuella. Rambeslutet förutsätter att beslut om erkännande av beslut om övervakningsåtgärder ska kunna överklagas i den verkställande staten. Ett system med Åklagarmyndigheten som behörig myndighet utesluter inte den enskildes möjligheter till domstolsprövning i Sverige som verkställande stat. Till detta kommer att en annan naturlig utgångspunkt är att så långt möjligt använda samma myndighet både när Sverige är utfärdande och verkställande stat. En aspekt som emellertid närmare måste övervägas i det fortsatta arbetet är att när ett överlämnande ska ske med stöd av en europeisk arresteringsorder så är domstol behörig att fatta beslut. Det regelverket har en nära koppling till ett genomförande av nu aktuellt rambeslut och det fortsatta arbetet får utvisa om den allmänna utgångspunkt som anges ovan bör justeras i något avseende.

På motsvarande sätt som när Sverige är utfärdande stat bör det fortsatt också övervägas om någon eller några ytterligare myndigheter bör ges ställning som behörig myndighet vid sidan av Åklagarmyndigheten när det gäller erkännande och verkställighet av ett utländskt beslut.

En eller flera centrala myndigheter

Rambeslutet ger möjlighet till att också utse en eller, om den nationella lagstiftningen kräver det, flera centrala myndigheter för att bistå de behöriga myndigheterna. Det bistånd som det kan vara fråga om är av rent administrativ natur.

Senare års utveckling på området för straffrättsligt samarbete inom EU har gått mot en decentralisering av beslutsfattandet. Beslut som tidigare fattades av regeringen inom området för internationellt rättsligt samarbete fattas nu i allt större utsträckning av myndigheter. På så vis flyttas besluten närmare den verksamhet som besluten rör. Utgångspunkten att myndigheter i direktkontakt med andra länders myndigheter ska handlägga ärenden bör gälla även för detta rambeslut. Som exempel kan nämnas de åligganden som åvilar åklagare enligt lagen om en europeisk arresteringsorder. Här är det närmast en myndighetsstyrningsfråga att bedöma vilka åklagare som ska vara

behöriga att fatta beslut och att bedöma vilket administrativt stöd som kan krävas.

Mot denna bakgrund framstår behovet av att inrätta en central myndighet för att bistå med administrativt stöd inte som nödvändigt, även om de slutliga ställningstagandena får ske i samband med genomförandet av rambeslutet.

6.5 Förfaranderegler

Regeringens bedömning: Det krävs regler beträffande förfarandet för att överföra beslut om övervakningsåtgärder till andra medlemsstater respektive för att erkänna och följa upp sådana beslut i Sverige.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna ställer sig i huvudsak bakom regeringens bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Rambeslutet innehåller få regler som tar sikte på förfarandet. I stor utsträckning överläts det åt medlemsstaterna att reglera sådana frågor på det sätt som är lämpligast enligt varje lands nationella system. Av den nya regleringen bör det framgå vilka förfaranderegler som ska tillämpas när Sverige är utfärdande respektive verkställande stat. Det kommer inte att vara tillräckligt att i detta hänseende enbart reglera de frågor som rambeslutet behandlar, t.ex. samråd mellan de behöriga myndigheterna eller tidsfrister. För att få ett heltäckande och fungerande system kommer det att behövas ytterligare bestämmelser. Eftersom rambeslutet introducerar ett nytt system för att hantera överföranden av icke frihetsberövande övervakningsåtgärder mellan EU:s medlemsstater krävs att regleringen är särskilt anpassad till rambeslutets bestämmelser. Samtidigt innehåller den nuvarande svenska regleringen av de typer av åtgärder som kan komma ifråga tämligen generella bestämmelser och rambeslut som tidigare införlivats tillhandahåller också vägledning. I det fortsatta lagstiftningsarbetet får övervägas närmare i vilken utsträckning som rambeslutets bestämmelser bör införlivas genom att tillämpningsområdet för nuvarande bestämmelser anpassas eller om en helt fristående reglering bör skapas. Förfarandereglerna bör i viss utsträckning kunna regleras genom bestämmelser i förordning.

Förfaranderegler som utfärdande stat

Vid översändandet av ett beslut om övervakningsåtgärder till den verkställande staten ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten fylla i ett särskilt intyg med uppgifter om de åtgärder som överförs och den person som avses. Liknande frågor uppstår när den behöriga myndigheten fattar ett s.k. följdbeslut. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska också kunna besvara frågor om hur länge övervakningsåtgärderna kan beräknas pågå samt ta ställning till bl.a. den verkställande statens anpassningsåtgärder eller rapporter om

misskötsamhet från den enskildes sida. Även annat informationsutbyte och allmänt samråd kan tänkas.

När det gäller förfarandet då Sverige är utfärdande stat kan det konstateras att det behövs bestämmelser i bl.a. följande avseenden:

- frågan om vart och på vilket sätt ett svenskt beslut om övervakningsåtgärder jämte intyget ska skickas till en annan stat för erkännande och uppföljning,

- frågan om svensk myndighets skyldighet att underrätta, informera och samråda med den behöriga myndigheten i den verkställande staten, och

- frågan om förfarandet för att fatta följdbeslut eller att begära att ta tillbaka begäran om erkännande för det fall den verkställande statens anpassningsåtgärder inte anses acceptabla.

För att en åklagare eller domstol i Sverige ska kunna bedöma om ett beslut om tvångsmedel som kan överflyttas till en annan medlemsstat kan utgöra ett rimligt alternativ till en tvångsåtgärd som den enskilde ska underkasta sig i Sverige, t.ex. häktning, krävs det också att det är möjligt att på ett tidigt stadium ta kontakt med utländska myndigheter för att undersöka om det finns förutsättningar för ett sådant beslut. Det kan vidare bli nödvändigt att utbyta information mellan svenska myndigheter och domstolar. Regler om detta kommer därför att behövas.

Rambeslutet väcker också frågor om behovet av att komplettera bestämmelserna om omprövning eller överprövning av beslut under handläggningen. Utgångspunkten får anses vara att sådana möjligheter ska stå såväl den enskilde som åklagaren till buds.

Förfaranderegler som verkställande stat

Av den nya regleringen bör även framgå vilka förfaranderegler som ska tillämpas när Sverige är verkställande stat. Vid mottagande av en begäran om överförande av övervakningsåtgärder ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten fatta beslut om erkännande och eventuellt en anpassning av åtgärderna till den nationella lagstiftningen. Därefter ska alla nödvändiga åtgärder vidtas för att så snart som möjligt följa upp övervakningsåtgärderna. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska också svara för nödvändigt informationsutbyte och samråd avseende övervakningsåtgärderna samt kunna avbryta uppföljningen av åtgärderna när förutsättningarna för detta är uppfyllda.

När det gäller förfarandet då Sverige är verkställande stat kan det konstateras att det behövs bestämmelser i bl.a. följande avseenden:

- frågan om förutsättningarna för att erkänna det översända beslutet och att eventuellt anpassa övervakningsåtgärderna till svensk rätt,

- frågan om tidsfrister för att fatta beslut,

- frågan om förfarandet när det blir aktuellt att avbryta uppföljningen av övervakningsåtgärderna,

- frågan om förfarandet när den utfärdande staten begär att den berörda personen ska överlämnas, och

- frågan om skyldigheten enligt rambeslutet för svenska myndigheter att underrätta och att informera och samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

Även när Sverige är verkställande stat bör det övervägas om det behövs regler om offentligt biträde och om möjligheterna till omprövning eller överprövning av de beslut som fattas. En sådan möjlighet torde särskilt bli aktuell vid avslag på en ansökan om erkännande.

6.6 Ikraftträdande m.m.

Rambeslutet träder i kraft den tjugonde dagen efter det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. När rambeslutet börjar tillämpas är det tänkt att ersätta eventuella andra samarbetsinstrument mellan EU:s medlemsländer om överförande av övervakningsåtgärder. Något sådant instrument finns inte för Sveriges vidkommande. Medlemsstaterna ska senast tre år efter ikraftträdandet ha vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att följa rambeslutets bestämmelser. Medlemsstaterna får dock fortsätta att tillämpa eller ingå nya bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser i den mån dessa gör det möjligt att utöka eller bredda målen för rambeslutet eller de bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder.

Någon lagreglering som nu gäller i stället för de bestämmelser som kommer att införas i samband med rambeslutets införlivande finns inte. Några övergångsbestämmelser blir därför inte aktuella.

7 Antagande av rambeslutet och svenska förklaringar till rambeslutet

7.1 Antagande av rambeslutet

Regeringens förslag: Sverige ska anta rambeslutet om erkännande av övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna ställer sig i huvudsak bakom regeringens bedömning. *Advokatsamfundet* har framställt principiella invändningar mot den föreslagna lagstiftningstekniken och hänvisat till tidigare lagstiftningsärenden, varigenom bl.a. framgår att samfundet ställer sig avvisande till ett antagande av rambeslutet när det inte tydligt framgår vilka lagstiftningsåtgärder som kommer att bli följden eller hur det föreslagna rambeslutet förhåller sig till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Skälen för regeringens förslag: En principöverenskommelse har nåtts mellan EU:s medlemsstater om innehållet i rambeslutet. Rambeslutet syftar till att tillhandahålla ett system för att överföra verkställighet av icke frihetsberövande tvångsåtgärder inför en förestående rättegång i brottmål till de medlemsstater där den misstänkte personen har sitt hemvist. Syftet är att åstadkomma ett bättre skydd för brottsoffer och för

allmänheten och att se till att EU-medborgare misstänkta för brott inte behandlas olika beroende på var de har sitt hemvist. Rambeslutet syftar också till att tillnärma medlemsstaternas lagstiftning och är enligt artikel 34.2 i Fördraget om Europeiska unionen bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås. Genomförandet av rambeslutet i Sverige bedöms kräva lagändringar (se avsnitt 6). Det krävs därför enligt 10 kap. 2 § regeringsformen riksdagens godkännande innan Sverige kan rösta för ett antagande av rambeslutet i ministerrådet. Sverige har avgett en konstitutionell förklaring till rambeslutet med den innebörden.

Fortsatt utveckling av det straffrättsliga samarbetet inom EU

Inom EU har det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna kontinuerligt utvecklats. Den fria rörligheten, som är en av unionens grundpelare, medför att personer lätt kan röra sig mellan olika EU-stater. I takt med den ökade rörligheten mellan dessa stater, ökar också den gränsöverskridande brottsligheten och unionens medborgare blir i större utsträckning föremål för brottsmisstankar i EU-stater som inte är deras hemländer. Många av de rättsakter som förhandlats fram inom EU, till exempel rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och om överlämnande mellan medlemsstaterna och rambeslutet om verkställighet i europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial, har till syfte att bekämpa allvarlig och gränsöverskridande brottslighet.

Även förevarande rambeslut utgör en del av arbetet med att inom EU finna effektiva samarbetsformer för brottsbekämpning. Det syftar också till att ge bättre möjligheter att öka enhetligheten i rättstillämpningen så att den misstänktes hemvist inte ska styra valen mellan ett tillfälligt frihetsberövande eller andra typer av övervakningsåtgärder. Ett väl fungerande system för verkställighet och erkännande av icke frihetsberövande kontrollåtgärder för brottsmisstänkta personer i avvaktan på rättegång kompletterar samarbetet inom EU och bidrar på så sätt till att effektivisera brottsbekämpningen.

Sverige bör anta rambeslutet

Rambeslutets övergripande syfte är att skapa bättre förutsättningar för att kunna överflytta övervakningsåtgärder mot personer misstänkta för brott i en medlemsstat till den medlemsstat där den misstänkte har sitt hemvist. Avsikten är att stärka skyddet för allmänheten och för brottsoffer. Samtidigt skapar rambeslutets bestämmelser en större möjlighet för den medlemsstat där den berörda personen är misstänkt för brott att välja en annan åtgärd framför att frihetsberöva personen i avvaktan på rättegång på den grunden att vederbörande inte har sitt hemvist i den staten. Tanken är att även stärka rättssäkerheten för brottsmisstänkta personer då ett frihetsberövande inte blir beroende av var inom EU personen har sitt hemvist. Ett antagande av rambeslutet innebär inte att Sverige åtar sig att införa en möjlighet för personer som är misstänkta för brott i Sverige att underkastas övervakningsåtgärder i en annan medlemsstat där de har sitt

hemvist. Detta är ett ställningstagande som ska ske i det fortsatta lagstiftningsarbetet, även om regeringen ställer sig bakom att denna möjlighet utnyttjas (se avsnitt 6.2). Däremot innebär rambeslutet en skyldighet för Sverige att verkställa övervakningsåtgärder beslutade av andra medlemsstater. De personer som då kommer att omfattas är personer med hemvist i Sverige eller med annan stark anknytning hit. Alternativet till att dessa personer underkastas övervakningsåtgärder i Sverige kommer typiskt sett att vara att de i stället är frihetsberövade i en annan medlemsstat i avvaktan på rättegång där. De övervakningsåtgärder som blir aktuella enligt rambeslutets obligatoriska tillämpningsområde har redan huvudsakligen sina motsvarigheter i svensk rätt, varvid det återigen kan påpekas att en övervakningsåtgärd ska verkställas enligt svensk rätt vilket innebär att åtgärder som inte är förenliga med svensk rätt kommer att anpassas till en åtgärd som är det. Den närmare anpassningen av det svenska regelsystemet till rambeslutets bestämmelser och i vad mån även rambeslutets fakultativa tillämpningsområde ska utnyttjas är också frågor för det fortsatta lagstiftningsarbetet (se avsnitt 6.3).

Rambeslutet utgör ett led i en positiv utveckling av det straffrättsliga samarbetet inom EU. Sedan tidigare är det med stöd av rambeslutet om en europeisk arresteringsorder möjligt att genom ett förenklat förfarande begära en brottsmisstänkt eller dömd person överlämnad från en medlemsstat till en annan för lagföring eller straffverkställighet. Genom det nu aktuella rambeslutet fördjupas samarbetet mellan medlemsstaterna under det skede som föregår rättegången i ett brottmål. Rambeslutet får anses svara mot ett behov av att inte bara kunna få frihetsberövade personer överlämnade mellan medlemsstaterna, utan att även kunna samarbeta när det gäller sådana straffprocessuella tvångsmedel som inte nödvändigtvis måste bestå av ett frihetsberövande. En sådan utveckling är ett naturligt steg i arbetet med att förverkliga de handlingsplaner som under senare år styrt inriktningen med att ta fram och utveckla instrument inom ramen för EU:s straffrättsliga samarbete.

Genom rambeslutet kommer principen om ömsesidigt erkännande tydligt till uttryck. Beslut om närmare angivna straffprocessuella tvångsmedel som syftar till att kunna övervaka den misstänkte ska erkännas och övervakas och de överväganden och avgöranden som tagits i den utfärdande staten ska godtas och ges effekt i verkställighetslandet. Detta är en viktig utveckling i samarbetet om erkännande och verkställighet av rättsliga avgöranden inom EU och som Sverige här och i många andra sammanhang ställt sig bakom.

Som en konsekvens av den ökade rörligheten inom EU ökar också behovet av att kunna lagföra personer som inte har sitt hemvist i den lagförande staten. För att det straffrättsliga samarbetet ska bli effektivt bör samarbetet omfatta hela rättskedjan, från förundersökningsstadiet till verkställighetsstadiet. Som framgått ovan så utgör rambeslutet ett komplement till samarbetet på förundersökningsstadiet på ett område där det idag inte finns något samarbete. Mot denna bakgrund står det enligt regeringens mening klart att rambeslutet kan antas.

Ett genomförande av rambeslutet föranleder behov av förändringar i svensk rätt. En preliminär analys av lagstiftningsbehovet och utgångspunkterna för de överväganden som bör göras har redovisats i avsnitt 6. Av redogörelsen framgår att ett nytt system för överförande av icke frihetsberövande övervakningsåtgärder behöver införas i svensk rätt. Detta ställer krav på införande av en separat reglering, fristående från nu gällande svenska regler, med ett heltäckande system för såväl överförande av svenska åtgärder till andra stater som verkställighet av utländska åtgärder i Sverige. Det kan förutsättas att lagstiftningsarbetet i vissa delar är komplicerat och kräver noggranna analyser framför allt mot bakgrund av att något motsvarande samarbete inte finns för närvarande. Den slutliga bedömningen av hur regleringen bör utformas sker därför lämpligast i samband med det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Advokatsamfundet har i denna del invänt mot den föreslagna lagstiftningstekniken eftersom det inte tydligt framgår vilka lagstiftningsåtgärder som kommer att bli följden. Det vore givetvis att föredra att riksdagen fick möjlighet att ta ställning till såväl frågan om att anta rambeslutet som nödvändiga lagändringar vid ett och samma tillfälle. Det finns dock en politisk överenskommelse mellan medlemsstaterna om innehållet i rambeslutet, vilken för svensk del har föregåtts av sedvanligt samråd med riksdagen, och det är önskvärt att rambeslutet kan antas inom en snar framtid. Utarbetande och beredning av förslag till lagändringar är en tidskrävande process. Om lagförslag tas fram redan före antagandet av ett rambeslut kan Sverige, till skillnad från övriga medlemsstater, inte utnyttja den genomförandetid och de möjligheter att samverka med de andra staterna som annars finns. Det finns också skäl att beakta att när EU:s nya reformfördrag, Lissabonfördraget, träder i kraft, kommer denna typ av instrument inte längre att tillämpas beträffande det straffrättsliga samarbetet. Rambeslut som förhandlats fram men inte antagits när Lissabonfördraget träder i kraft kommer att förfalla. Om detta rambeslut skulle förfalla skulle införandet av en gemensam ordning för överförande av icke frihetsberövande övervakningsåtgärder inom EU fördröjas avsevärt. *Justitiekanslern* har mot denna bakgrund tillstyrkt att rambeslutet antas på det sätt som nu föreslås.

På förslag av regeringen har riksdagen vid ett flertal tillfällen godkänt utkast till rambeslut. De aktuella propositionerna har då innehållit en analys av det lagstiftningsbehov som bedöms följa av ett framtida genomförande av rambeslutet och dessutom redovisat den förväntade huvudsakliga inriktningen av sådana lagändringar. Efter antagandet har regeringen sedan återkommit till riksdagen med förslag till lagändringar. Skälet till det beskrivna förfarings sättet har i samtliga fall varit att regeringen inte velat fördröja rambeslutets antagande. I anslutning till behandlingen av propositionerna har riksdagen också regelmässigt uttalat att ett sådant avvaktande med lagstiftningsåtgärder inte bör ske annat än när det är påkallat av de tidsramar som gäller för EU:s antagande av rambeslutet.

Av nu angivna skäl bör Sverige medverka till att rambeslutet snarast kan antas. Det finns därmed också anledning att lägga fram en

proposition till riksdagen om godkännande av rambeslutet utan att regeringen samtidigt lägger fram förslag till de lagändringar som genomförandet av rambeslutet föranleder. Förslag till lagstiftning bör föregås av ytterligare övervägande av de frågeställningar som har redovisats i avsnitt 6 och bygga på ett sedvanligt beredningsunderlag. Som har framgått i det föregående avsnittet innebär inte ett antagande av rambeslutet att riksdagen inte kan påverka inriktningen och omfattningen av ett genomförande av rambeslutets bestämmelser i svensk rätt. Med hänsyn till det anförda och för att undvika att genomförandet av rambeslutet försenas flera år föreslås inte nu någon ny lagstiftning. Förslag till lagstiftning kommer att läggas fram vid ett senare tillfälle.

7.2 Svenska förklaringar till rambeslutet

Regeringens bedömning: Inga förklaringar bör lämnas i samband med att rambeslutet antas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna delar i huvudsak regeringens bedömning. *Riksdagens ombudsmän* har anfört att Sverige bör upprätthålla ett krav på dubbel straffbarhet även för de s.k. listbrotten, vilket kräver en särskild förklaring i samband med rambeslutets antagande.

Skälen för regeringens bedömning: Medlemsstaterna ska underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som är behöriga att agera enligt rambeslutet när medlemsstaten är verkställande respektive verkställande stat. Medlemsstaterna ska också i ett uttalande ange de villkor under vilka deras behöriga myndigheter får samtycka till att ta emot ett beslut om övervakningsåtgärder när den person som är föremål för beslutet saknar hemvist i den stat som ska verkställa beslutet.

Om medlemsstaterna utnyttjar möjligheten att utse en eller flera centralmyndigheter ska underrättelse också lämnas. Medlemsstaterna ska vidare meddela rådets generalsekretariat vilka övervakningsåtgärder som medlemsstaterna, utöver de övervakningsåtgärder som medlemsstaterna enligt artikel 8.1 är skyldiga att verkställa, är beredda att verkställa. Genom en förklaring till rådets generalsekretariat får medlemsstaterna vidare ange om de av konstitutionella skäl kommer att låta ett erkännande av ett beslut om övervakningsåtgärder såvitt avser något eller flera av de s.k. listbrotten enligt artikel 14.1 villkoras av ett krav på dubbel straffbarhet, eller om medlemsstaten som ett villkor för överlämnande kommer att tillämpa artikel 2.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och därmed uppställa ett krav på att den person som begärs överlämnad är misstänkt för ett brott som kan ge minst ett års fängelse.

Medlemsstaterna ska också, i tillämpliga fall, underrätta rådet och kommissionen om fortsatt tillämpning av bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som berör godkännande av övervakningsåtgärder respektive ingåendet av nya sådana avtal eller överenskommelser. Härutöver får medlemsstaterna deponera en

förklaring hos rådets generalsekretariat angående de språk ett intyg får vara skrivet på, om medlemsstaten ifråga har för avsikt att godta intyg skrivna på något annat språk än det eller de officiella språken i den medlemsstaten.

Behöriga myndigheter och centrala myndigheter

Av *artikel 6* framgår att varje medlemsstat ska underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som enligt dess nationella lagstiftning är behöriga att vidta åtgärder enligt rambeslutet. Är det fråga om att utfärda en arresteringsorder eller ett annat rättsligt beslut med samma rättsverkan så ska beslutet fattas av en rättslig myndighet. Varje medlemsstat får enligt *artikel 7* också utse en eller flera centrala myndigheter för att biträda sina behöriga myndigheter. Den medlemsstat som önskar använda sig av denna möjlighet ska till rådets generalsekretariat lämna uppgift om vilken eller vilka centrala myndigheter som har utsetts. Myndighetsfrågorna kommer att bedömas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Någon särskild tidpunkt är inte angiven för den underrättelse som ska lämnas och den bör därför anstå till genomförandet av rambeslutet.

Villkor för samtycke till verkställighet

Rambeslutet ger möjlighet för den verkställande staten att samtycka till att övervakningsåtgärderna överförs trots att den person som åtgärderna avser inte har sitt hemvist i denna stat. Varje medlemsstat ska enligt *artikel 9* göra ett uttalande till rådets generalsekretariat om vilka villkor som har fastställts för att deras behöriga myndigheter ska få lämna sitt samtycke i sådana fall. Någon särskild tidpunkt har inte angetts för detta uttalande och det får när som helst ändras. Förutsättningarna för att erkänna och följa upp ett beslut om övervakningsåtgärder bör bedömas i ett sammanhang. Frågan om vilka villkor som ska fastställas för att lämna ett samtycke bör därför anstå till rambeslutets genomförande.

Övervakningsåtgärder utanför det obligatoriska tillämpningsområdet

Utöver de åtgärder som medlemsstaterna enligt rambeslutet ska övervaka så kan medlemsstaterna enligt *artikel 8.2* förklara sig beredda att verkställa även andra typer av övervakningsåtgärder. Vid införlivandet av rambeslutet eller senare ska medlemsstaterna meddela rådets generalsekretariat om de önskar utnyttja denna möjlighet och ange vilka åtgärder som omfattas. Frågan om Sverige bör åta sig att följa upp ytterligare övervakningsåtgärder utöver dem som framgår av den obligatoriska uppräkningsbör behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Därmed bör även frågan om Sverige bör lämna ett sådant meddelande anstå.

Om brottsmisstankarna mot den person som övervakningsåtgärderna ska avse gäller något av de s.k. listbrotten i artikel 14.1 får medlemsstaterna enligt rambeslutet inte ställa upp ett krav på dubbel straffbarhet för att godkänna ett beslut om övervakningsåtgärder. Av *artikel 14.4* framgår dock att medlemsstaterna av konstitutionella skäl kan göra undantag från denna bestämmelse och alltså kräva att det föreligger dubbel straffbarhet även för listbrotten. Vid rambeslutets antagande får medlemsstaterna lämna en förklaring till rådets generalsekretariat om att de kommer att göra något eller flera sådana undantag från listbrotten. *Riksdagens ombudsmän* har anfört att Sverige bör lämna en sådan förklaring.

En utgångspunkt för Sverige i det straffrättsliga samarbete bör vara att så många hinder som möjligt för samarbetet bör tas bort. Ett krav på dubbel straffbarhet är ett sådant hinder i samarbetet och frågan har berörts närmare i avsnitt 6.3. Detta rambeslut möjliggör således för en stat att tillämpa kravet på dubbel straffbarhet, vilket inte gagnar en fortsatt utveckling av samarbetet mellan medlemsstaterna utan tvärtom ger motsatta signaler. Dessutom skulle en sådan förklaring vara inkonsekvent, eftersom någon motsvarande möjlighet inte finns när det gäller tillämpningen av rambeslutet om en europeisk arresteringsorder. Konsekvensen skulle således kunna bli att Sverige på grund av en gjord förklaring skulle vägra erkänna ett beslut om övervakningsåtgärder (genom att tillämpa kravet på dubbel straffbarhet för listbrotten), men om samma person ändå tar sig till Sverige skulle vi vara tvungna att överlämna personen enligt en arresteringsorder eftersom någon motsvarande möjlighet att då kräva dubbel straffbarhet inte finns.

Mot denna bakgrund och på de skäl som regeringen har lämnat bör ingen förklaring avges i samband med att rambeslutet antas. Frågan om Sverige vid sidan av de brott som räknas upp i listan bör ställa upp ett krav på dubbel straffbarhet får, som berörts ovan, beaktas närmare i det fortsatta arbetet och utifrån delvis andra utgångspunkter.

Tillämpning av artikel 2.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder

Den utfärdande staten kan begära att den verkställande staten överlämnar den person som övervakningsåtgärderna avser enligt bestämmelserna i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder. Utgångspunkten för det nu aktuella rambeslutet är emellertid att den verkställande staten vid en begäran om överförande inte ska tillämpa artikel 2.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, dvs. ställa upp ett krav på att vederbörande person är misstänkt för ett brott som kan ge minst ett års fängelse. Varje medlemsstat får dock, när den införlivar rambeslutet eller på ett senare stadium, anmäla till rådets generalsekretariat att den ändå kommer att tillämpa artikel 2.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder vid beslut om överlämnande av den berörda personen till den utfärdande staten. Frågan kommer att behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Eftersom en anmälan behöver göras först i samband med rambeslutets införlivande finns det inget skäl till att nu bestämma om en anmälan bör göras.

Enligt *artikel 26* ska medlemsstaterna underrätta vilka bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som de önskar fortsätta att tillämpa och som har betydelse för rambeslutets tillämpningsområde. Medlemsstaterna ska också lämna underrättelse om nya sådana avtal eller överenskommelser som de ingår. Sverige är inte part i något avtal eller överenskommelse som avses med bestämmelsen. Därmed finns heller inte skäl att lämna någon sådan underrättelse.

Språk

Enligt *artikel 24* får varje medlemsstat i samband med antagandet av rambeslutet eller senare ange till rådets generalsekretariat om den kommer att godta att de intyg som ska medfölja beslutet om övervakningsåtgärder är översatt till ett annat språk än det eller de officiella språken i medlemsstaten ifråga. Frågan låter sig bäst bedömas i det fortsatta lagstiftningsarbetet varför någon särskild förklaring inte behöver ges förrän vid rambeslutets genomförande.

8 Ekonomiska konsekvenser

Rambeslutet skapar en möjlighet att överföra verkställigheten av icke frihetsberövande straffprocessuella övervakningsåtgärder mot personer misstänkta för brott mellan EU:s medlemsstater. Verkställigheten kommer således att kunna överflyttas både till och från Sverige. Något motsvarande samarbete finns inte för närvarande. Denna nya möjlighet kommer därför att skapa en ny grupp av ärenden för den eller de myndigheter som ska ombesörja handläggningen. Detta kan också antas medföra vissa initiala kostnader under en inledningsperiod.

Åklagarmyndigheten har påtalat att den torde bli behörig myndighet för handläggningen av ärenden enligt rambeslutet och att denna uppgift inrymmer både beslut som kan vara komplicerade och ett utökat samrådsförfarande med motsvarande myndigheter i andra medlemsstater. Mot denna bakgrund finns det enligt *Åklagarmyndigheten* all anledning att förmoda att rambeslutet kommer att innebära en ökad arbetsbelastning för åklagarna på ett sätt som kommer att nödvändiggöra ytterligare tillskott av finansiella resurser till myndigheten.

Av rambeslutet följer att alla kostnader som uppkommer i den verkställande staten till följd av överförda kontrollåtgärder ska bäras av den staten. En följd av ett genomförande av rambeslutet torde vara att en del av de personer som misstänks för brott i andra medlemsstater, men har sin hemvist i Sverige, i stället för att frihetsberövas där underkastas övervakningsåtgärder i Sverige. Omvänt kan rambeslutet också antas innebära att överförandet av övervakningsåtgärder till en annan medlemsstat framstår som ett alternativ till ett frihetsberövande i Sverige. Omfattningen av det antal ärenden där personer som i Sverige är misstänkta för brott åläggs övervakningsåtgärder som ska verkställas i någon annan medlemsstat kan enligt regeringens mening förväntas bli

förhållandevis begränsat, framför allt i ett inledningsskede. I den mån de kommer att förekomma torde de innebära en kostnadsbesparing när alternativet är att hålla dem frihetsberövade i avvaktan på rättegång. Inte heller finns det anledning att anta att något större antal ärenden kommer att överflyttas till Sverige för verkställighet. Regeringen vill emellertid påpeka att riksdagens beslut om antagande av rambeslutet i sig inte föranleder några kostnadskonsekvenser. På ett par års sikt, vid genomförandet av rambeslutet, som kommer att ske genom lagstiftning och redovisas i en kommande proposition till riksdagen, kan däremot kostnadskonsekvenser uppstå. Frågan låter sig bättre bedömas i detta lagstiftningsarbete, eftersom det blir av betydelse både i vilken utsträckning Sverige väljer att utnyttja de möjligheter som rambeslutet ger och hur lättillämpad och ändamålsenlig en kommande reglering kommer att bli för de myndigheter som ska tillämpa de bestämmelser som införs. Sammantaget gör regeringen dock bedömningen att systemet inte kan förväntas att föra med sig nämnvärt ökade kostnader och att dessa kommer att kunna inrymmas inom de berörda myndigheternas befintliga anslag.

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 6 mars 2009
(OR. en)**

17506/08

**Interinstitutionellt ärende:
2006/0158 (CNS)**

COPEN 261

RÄTTSAKTER OCH ANDRA INSTRUMENT

Ärende: RÅDETS RAMBESLUT om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande

RÅDETS RAMBESLUT

av den

**om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater
av principen om ömsesidigt erkännande
på beslut om övervakningsåtgärder som
ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 31.1 a och c samt artikel 34.2 b,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹, och

¹ Yttrandet avgivet den ... (ännu ej offentliggjort i EUT).

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen har som mål att bevara och utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) Enligt slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999, i synnerhet punkt 36, bör principen om ömsesidigt erkännande gälla för beslut som föregår en rättegång. Åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av straffrättsliga förfaranden behandlar i åtgärd 10 ömsesidigt erkännande av övervakningsåtgärder.
- (3) Åtgärderna i detta rambeslut bör vara inriktade på att öka skyddet för allmänheten genom att göra det möjligt för en person som är bosatt i en medlemsstat men föremål för ett straffrättsligt förfarande i en annan medlemsstat att i avvaktan på rättegången övervakas av myndigheterna i den medlemsstat där han eller hon är bosatt. Följaktligen har detta rambeslut uppföljning av en svarandes förflyttningar som syfte, mot bakgrund av det överordnade syftet att skydda allmänheten och av den risk som den befintliga ordningen utgör för allmänheten genom att endast ge två möjligheter: tillfälligt frihetsberövande eller oövervakad rörelsefrihet. Åtgärderna kommer därför att ytterligare förstärka laglydiga medborgares rätt att leva i trygghet och säkerhet.

- (4) Syftet med åtgärderna i detta rambeslut bör även vara att i Europeiska unionen stärka rätten till frihet och presumptionen om den anklagades oskuld och att säkerställa samarbetet mellan medlemsstaterna, när en person är föremål för skyldigheter eller övervakning i väntan på ett domstolsavgörande. Som en följd har detta rambeslut som mål att när så är lämpligt främja användningen av icke-frihetsberövande åtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande, också när ett tillfälligt frihetsberövande enligt lagen i den berörda medlemsstaten inte kunde tillgripas från början.
- (5) När det gäller frihetsberövande finns det risk för att personer som är föremål för straffrättsliga förfaranden behandlas olika beroende på om de är bosatta i rättegångsstaten eller inte: en person som inte är bosatt i rättegångsstaten riskerar att frihetsberövas i avvaktan på rättegång, även när en person som är bosatt i rättegångsstaten inte skulle frihetsberövas under liknande omständigheter. I ett gemensamt europeiskt rättsligt område utan inre gränser är det nödvändigt att vidta åtgärder för att säkerställa att en person som är föremål för straffrättsliga förfaranden och inte är bosatt i rättegångsstaten inte behandlas annorlunda än en person som är föremål för straffrättsliga förfaranden och är bosatt där.
- (6) I det intyg som tillsammans med beslutet om övervakningsåtgärder bör översändas till den behöriga myndigheten i den verkställande staten bör den berörda personens adress i den verkställande staten anges samt all annan relevant information som kan underlätta uppföljningen av övervakningsåtgärderna i den verkställande staten.

- (7) Den behöriga myndigheten i den verkställande staten bör informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om den, i förekommande fall, maximala tidsperiod under vilken övervakningsåtgärderna kan följas upp i den verkställande staten. I de medlemsstater där övervakningsåtgärderna regelbundet måste förnyas, måste denna maximala tidsperiod uppfattas som den totala tidsperiod efter vilken det inte längre är lagligen möjligt att förlänga övervakningsåtgärderna.
- (8) Framställningar från den verkställande statens behöriga myndighet om bekräftelse av att uppföljningen av övervakningsåtgärderna måste förlängas bör inte påverka lagstiftningen i den utfärdande staten för beslut om förlängning, översyn och upphävande av beslutet om övervakningsåtgärder. Sådana framställningar om bekräftelse bör inte medföra skyldighet för den behöriga myndigheten i den utfärdande staten att fatta ett nytt beslut om förlängning av uppföljningen av övervakningsåtgärderna.
- (9) Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten bör ha befogenhet att fatta alla efterföljande beslut som rör ett beslut om övervakningsåtgärder, inbegripet att besluta om ett tillfälligt frihetsberövande. Ett sådant tillfälligt frihetsberövande kan särskilt beslutas till följd av ett avbrott i övervakningsåtgärderna eller underlåtenhet att följa en kallelse att närvara vid ett förhör eller en rättegång i samband med straffrättsliga förfaranden.
- (10) För att undvika onödiga kostnader och svårigheter i samband med överföringen av en person som är föremål för straffrättsliga förfaranden till förhör eller rättegång, bör medlemsstaterna få använda sig av telefon- eller videokonferenser.

- (11) Elektronisk övervakning kan när så är lämpligt användas för att följa upp övervakningsåtgärder i enlighet med nationell lagstiftning och nationella förfaranden.
- (12) Detta rambeslut bör möjliggöra uppföljning i den verkställande staten av övervakningsåtgärder som fastställts för den berörda personen och samtidigt säkerställa att rättvisa skipas och i synnerhet att den berörda personen kommer att kunna ställas inför rätta. Om den berörda personen inte frivilligt återvänder till den utfärdande staten får han eller hon överlämnas till den utfärdande staten i enlighet med rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna¹ (nedan kallat *rambeslutet om en europeisk arresteringsorder*).
- (13) Detta rambeslut omfattar alla brott, utan att begränsas till att omfatta särskilda typer eller nivåer av brottslighet, men övervakningsåtgärder bör i allmänhet tillämpas vid mindre grova lagöverträdelser. Samtliga bestämmelser i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, med undantag för artikel 2.1, bör därför tillämpas i de fall där den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska besluta om överlämnande av den berörda personen. Följaktligen bör även artikel 5.2 och 5.3 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder tillämpas i den situationen.

¹ EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

- (14) Kostnader för den berörda personens resor mellan den verkställande och den utfärdande staten i samband med uppföljning av övervakningsåtgärder eller för närvaro vid hörande regleras inte i detta rambeslut. Möjligheten för framförallt den utfärdande staten att helt eller delvis stå för sådana kostnader regleras enligt nationell rätt.
- (15) Eftersom målet för detta rambeslut, nämligen ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder i samband med straffrättsliga förfaranden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför på grund av rambeslutets omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 5 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den artikeln går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (16) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns särskilt i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen och återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Ingenting i detta rambeslut bör tolkas som ett förbud mot att vägra erkännande av ett beslut om övervakningsåtgärder, om det finns saklig grund att anta att skälet varit att straffa en person på grundval av hans eller hennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl.

- (17) Detta rambeslut bör inte hindra någon medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om rätt till prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet, yttrandefrihet i andra medier och religionsfrihet.
- (18) Bestämmelserna i detta rambeslut bör tillämpas i överensstämmelse med unionsmedborgarnas rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, i enlighet med artikel 18 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.
- (19) Personuppgifter som behandlas vid genomförandet av detta rambeslut bör skyddas i enlighet med rambeslut 2008/977/RIF om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete¹ och i enlighet med Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, som ratificerats av samtliga medlemsstater.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

¹ EUT L 350, 30.12.2008, s. 60.

Artikel 1

Innehåll

I detta rambeslut fastställs regler enligt vilka en medlemsstat ska erkänna ett beslut om övervakningsåtgärder som har utfärdats i en annan medlemsstat som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande, ska följa upp de fastställda övervakningsåtgärderna avseende en fysisk person och ska överlämna den berörda personen till den utfärdande staten, vid åsidosättande av dessa åtgärder.

Artikel 2

Mål

1. Målen med detta rambeslut är att
 - a) säkerställa att rättvisa skipas och i synnerhet att den berörda personen kommer att kunna ställas inför rätta,
 - b) när så är lämpligt främja användningen av icke frihetsberövande åtgärder under de straffrättsliga förfarandena mot personer som inte är bosatta i den medlemsstat där förfarandena äger rum,
 - c) förbättra skyddet för brottsoffer och allmänheten.

2. Detta rambeslut skapar inte någon rätt för en person till icke frihetsberövande åtgärder som alternativ till frihetsberövande under straffrättsliga förfaranden. Detta är en fråga som ska regleras genom lagstiftning och förfaranden i den medlemsstat där de straffrättsliga förfarandena äger rum.

Artikel 3

*Upprätthållande av lag och ordning
och skydd av den inre säkerheten*

Detta rambeslut ska inte påverka utövandet av medlemsstaternas ansvar för att skydda brottsoffer, allmänheten och den inre säkerheten i enlighet med artikel 33 i fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 4

Definitioner

I detta rambeslut avses med

- a) *beslut om övervakningsåtgärder*: varje verkställbart beslut fattat i samband med ett straffrättsligt förfarande av en behörig myndighet i den utfärdande staten i enlighet med dess nationella lagstiftning och förfaranden, enligt vilket en fysisk person ska omfattas av en eller flera övervakningsåtgärder som alternativ till tillfälligt frihetsberövande,

- b) *övervakningsåtgärder*: skyldigheter och anvisningar som fastställts för en fysisk person i enlighet med den utfärdande statens nationella lagstiftning och förfaranden,
- c) *utfärdande stat*: den medlemsstat där ett beslut om övervakningsåtgärder har utfärdats,
- d) *verkställande stat*: den medlemsstat där övervakningsåtgärderna följs upp.

Artikel 5

Grundläggande rättigheter

Detta rambeslut ska inte ändra skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 6

Utseende av behöriga myndigheter

1. Varje medlemsstat ska underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka rättsliga myndigheter som enligt dess nationella lagstiftning är behöriga att vidta åtgärder enligt detta rambeslut när medlemsstaten är utfärdande stat eller verkställande stat.

2. Som ett undantag från punkt 1 och utan att det påverkar punkt 3 får medlemsstaterna utse icke rättsliga myndigheter till behöriga myndigheter för att fatta beslut i enlighet med detta rambeslut, under förutsättning att dessa myndigheter är behöriga att fatta liknande beslut i enlighet med deras nationella lagstiftning och förfaranden.
3. Beslut som avses i artikel 18.1 c ska fattas av en behörig rättslig myndighet.
4. Rådets generalsekretariat ska göra den erhållna informationen tillgänglig för alla medlemsstater och för kommissionen.

Artikel 7

Användande av en central myndighet

1. Varje medlemsstat får utse en central myndighet eller, om dess rättssystem så kräver, flera centrala myndigheter som ska biträda dess behöriga myndigheter.
2. En medlemsstat får, om organisationen av dess rättsväsende så kräver, låta sin eller sina centrala myndigheter ansvara för det administrativa översändandet och mottagandet av beslut om övervakningsåtgärder, åtföljda av de intyg som avses i artikel 10, samt all annan officiell korrespondens i anslutning till detta. Följaktligen får alla kommunikationer, samråd, informationsutbyten, förfrågningar och underrättelser mellan behöriga myndigheter när så är lämpligt behandlas med bistånd av den eller de centrala myndigheterna i den berörda medlemsstaten.

3. De medlemsstater som önskar använda sig av de möjligheter som avses i denna artikel ska till rådets generalsekretariat lämna uppgifter om den eller de centrala myndigheter som de har utsett. Dessa anvisningar ska vara bindande för alla myndigheter i den utfärdande medlemsstaten.

Artikel 8

Typer av övervakningsåtgärder

1. Detta rambeslut ska tillämpas på följande övervakningsåtgärder:
- a) Skyldighet för personen att meddela den behöriga myndigheten i den verkställande staten varje byte av bosättning, i synnerhet för mottagande av kallelser att närvara vid ett förhör eller en rättegång i samband med straffrättsliga förfaranden.
 - b) Skyldighet att inte besöka vissa ställen, orter eller fastställda områden i den utfärdande eller verkställande staten.
 - c) Skyldighet att stanna kvar på anvisad ort, i tillämpliga fall under angivna tider.
 - d) Skyldighet som innebär begränsningar av möjligheten att lämna den verkställande statens territorium.
 - e) Skyldighet att vid bestämda tidpunkter anmäla sig hos en viss myndighet.
 - f) Skyldighet att undvika kontakt med vissa personer med anknytning till det eller de påstådda brotten.

2. Varje medlemsstat ska vid införlivandet av detta rambeslut eller vid ett senare tillfälle meddela rådets generalsekretariat vilka övervakningsåtgärder som den är beredd att följa upp, utöver dem som avses i punkt 1. Dessa åtgärder får särskilt omfatta följande:
- a) Skyldighet att avstå från viss verksamhet med anknytning till det eller de påstådda brotten, vilket kan inbegripa befattning med ett visst yrke eller en viss bransch.
 - b) Skyldighet att inte framföra fordon.
 - c) Skyldighet att deponera en viss summa pengar eller lämna annat slag av garanti, som antingen får lämnas genom ett visst antal delbetalningar eller direkt i sin helhet.
 - d) Skyldighet att genomgå terapeutisk behandling eller behandling mot missbruk.
 - e) Skyldighet att undvika kontakt med vissa föremål som har samband med det eller de påstådda brotten.
3. Rådets generalsekretariat ska tillhandahålla alla medlemsstater och kommissionen den information som erhållits enligt denna artikel.

Artikel 9

*Kriterier rörande den medlemsstat till
vilken beslutet om övervakningsåtgärder
får översändas*

1. Ett beslut om övervakningsåtgärder får översändas till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där personen är lagligt och stadigvarande bosatt, om personen efter att ha underrättats om de berörda åtgärderna samtycker till att återvända till den staten.
2. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten får på personens begäran översända beslutet om övervakningsåtgärder till den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat än den i vilken personen är lagligt och stadigvarande bosatt på villkor att den senare myndigheten har gett sitt samtycke till detta.
3. Vid genomförandet av detta rambeslut ska medlemsstaterna fastställa på vilka villkor deras behöriga myndigheter får få samtycka till att ett beslut om övervakningsåtgärder översänds i fall enligt punkt 2.
4. Varje medlemsstat ska göra ett uttalande till rådets generalsekretariat om vad som har fastställts enligt punkt 3. Medlemsstaterna får när som helst ändra ett sådant uttalande. Generalsekretariatet ska tillhandahålla alla medlemsstater och kommissionen den information som erhållits enligt denna artikel.

Artikel 10

*Förfarande för översändande av ett beslut
om övervakningsåtgärder tillsammans med intyget*

1. När den behöriga myndigheten i den utfärdande staten översänder ett beslut om övervakningsåtgärder till en annan medlemsstat i enlighet med artikel 9.1 eller 9.2, ska den sörja för att det åtföljs av ett intyg enligt det standardformulär som återges i bilaga I.
2. Beslutet om övervakningsåtgärder eller en bestyrkt kopia av detta ska tillsammans med intyget av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten översändas direkt till den behöriga myndigheten i den verkställande staten på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning och gör det möjligt för den verkställande staten att fastställa äktheten. Originalet eller en bestyrkt kopia av beslutet om övervakningsåtgärder och originalet av intyget ska översändas till den verkställande staten om den begär detta. All officiell kommunikation ska också ske direkt mellan de nämnda behöriga myndigheterna.
3. Intyget ska vara undertecknat av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, vilken ska intyga att dess innehåll är korrekt.
4. Utöver de åtgärder som avses i artikel 8.1 ska det intyg som avses i punkt 1 i den här artikeln endast omfatta sådana åtgärder som den verkställande staten har meddelat i enlighet med artikel 8.2.

5. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska
- a) i tillämpliga fall ange vilken tidsperiod som beslutet om övervakningsåtgärder avser och huruvida beslutet kan förlängas,

och
 - b) ange en uppskattning av den preliminära tid för vilken övervakningsåtgärderna sannolikt kommer att behöva följas upp, med beaktande av samtliga de omständigheter i fallet som är kända när beslutet om övervakningsåtgärder översänds.
6. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska översända beslutet om övervakningsåtgärder tillsammans med intyget till endast en verkställande stat åt gången.
7. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten inte är känd av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, ska denna vidta alla nödvändiga efterforskningar, inklusive via kontaktpunkterna i det europeiska rättsliga nätverk som inrättades genom rådets gemensamma åtgärd 98/428/RIF av den 29 juni 1998 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk¹ för att erhålla informationen från den verkställande staten.
8. Om den myndighet i den verkställande staten som tar emot ett beslut om övervakningsåtgärder tillsammans med ett intyg inte är behörig att erkänna det beslutet, ska denna myndighet på eget initiativ översända beslutet tillsammans med intyget till den behöriga myndigheten.

¹ EGT L 191, 7.7.1998, s. 4.

Artikel 11

*Behörighet att följa upp
övervakningsåtgärderna*

1. Så länge den behöriga myndigheten i den verkställande staten inte har erkänt det beslut om övervakningsåtgärder som har översänts till den och inte har underrättat den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta erkännande, ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten fortsätta att vara behörig att följa upp de fastställda övervakningsåtgärderna.
2. Om behörigheten för uppföljning av övervakningsåtgärderna har överförts till den behöriga myndigheten i den verkställande staten, ska denna behörighet återgå till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten
 - a) om den berörda personen har inrättat sin lagliga och regelmässiga bosättning i en annan medlemsstat än den verkställande staten,
 - b) så snart som den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har underrättat den behöriga myndigheten i den verkställande staten om att det intyg som avses i artikel 10.1 har återkallats i enlighet med artikel 13.3,

- c) om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har ändrat övervakningsåtgärderna och den behöriga myndigheten i den verkställande staten i enlighet med artikel 18.4 b har vägrat följa upp de ändrade övervakningsåtgärderna på grund av att de inte hör till de typer av övervakningsåtgärder som avses i artikel 8.1 och/eller till de åtgärder som meddelats av den verkställande staten i enlighet med artikel 8.2,
 - d) när den tidsperiod som avses i artikel 20.2 b har gått ut,
 - e) om den behöriga myndigheten i den verkställande staten har beslutat att avsluta uppföljningen av övervakningsåtgärderna och har informerat den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta, med tillämpning av artikel 23.
3. I fall som avses i punkt 2 ska de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten samråda med varandra för att i möjligaste mån undvika avbrott i uppföljningen av övervakningsåtgärderna.

Artikel 12

Beslut i den verkställande staten

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska så snart som möjligt, dock senast 20 arbetsdagar efter det att den har mottagit beslutet om övervakningsåtgärder och intyget, erkänna det beslut om övervakningsåtgärder som har översänts i enlighet med artikel 9 och enligt förfarandet i artikel 10 och utan dröjsmål vidta de åtgärder som krävs för uppföljningen av övervakningsåtgärderna, såvida den inte beslutar att åberopa något av skälen för att vägra erkännande som avses i artikel 15.
2. Om ett rättsmedel har anlitats mot det beslut som avses i punkt 1 ska tidsfristen för erkännande av beslutet om övervakningsåtgärder förlängas med ytterligare 20 arbetsdagar.
3. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten i undantagsfall inte kan hålla tidsfristen i punkterna 1 och 2, ska den omedelbart, på ett sätt som den själv väljer, underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och ange skälen till förseningen och hur lång tid som uppskattningsvis behövs för att fatta ett slutgiltigt beslut.

4. Den behöriga myndigheten får skjuta upp beslutet om erkännande av beslutet om övervakningsåtgärder, om det intyg som avses i artikel 10 är ofullständigt eller uppenbarligen inte motsvarar beslutet om övervakningsåtgärder, till dess att en rimlig tidsfrist har fastställts för att komplettera eller korrigera intyget.

Artikel 13

Anpassning av övervakningsåtgärderna

1. Om övervakningsåtgärderna till sin art är oförenliga med lagstiftningen i den verkställande staten, får den behöriga myndigheten i den medlemsstaten anpassa dem till de typer av övervakningsåtgärder som ska tillämpas enligt den verkställande statens lagstiftning för likvärdiga brott. Den anpassade övervakningsåtgärden ska så långt det är möjligt motsvara den som fastställts av den utfärdande staten.
2. Den anpassade övervakningsåtgärden får inte vara strängare än den ursprungligen fastställda övervakningsåtgärden.
3. Efter att ha erhållit sådan information som avses i artikel 20.2 b eller f, får den behöriga myndigheten i den utfärdande staten besluta att återkalla intyget, förutsatt att uppföljningen i den verkställande staten ännu inte har påbörjats. Ett sådant beslut ska under alla omständigheter fattas och meddelas så snart som möjligt, dock senast tio dagar efter mottagandet av den berörda informationen.

Artikel 14
Dubbel straffbarhet

1. Följande brott ska medföra erkännande av beslutet om övervakningsåtgärder enligt villkoren i detta rambeslut och utan kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för gärningen, förutsatt att brotten, som de definieras i den utfärdande statens lagstiftning, är straffbara i den utfärdande staten och kan leda till fängelse eller en annan frihetsberövande åtgärd under en längsta tid av minst tre år:
 - Deltagande i en kriminell organisation.
 - Terrorism.
 - Människohandel.
 - Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
 - Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
 - Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
 - Korruption.

- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas finansiella intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen¹.
- Tvätt av vinning av brott.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- It-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord, grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld eller väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.

¹ EGT C 316, 27.11.1995, s. 49.

- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

2. Rådet får när som helst, enhälligt och efter att ha hört Europaparlamentet på de villkor som anges i artikel 39.1 i fördraget om Europeiska unionen, besluta att lägga till andra kategorier av brott i förteckningen i punkt 1. Rådet ska på grundval av den rapport som det erhåller i enlighet med artikel 27 i detta rambeslut pröva om förteckningen bör utvidgas eller ändras.
3. För andra brott än de som omfattas av punkt 1 får den verkställande staten låta erkännande av beslutet om övervakningsåtgärder vara avhängigt av om de gärningar som föranleder beslutet även utgör ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning, oavsett brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering.
4. Vid detta rambesluts antagande får medlemsstaterna i en förklaring som ska anmälas till rådets generalsekretariat förklara att de av konstitutionella skäl inte kommer att tillämpa punkt 1 när det gäller några av eller samtliga de brott som avses i den punkten. Sådana förklaringar får återkallas när som helst. Dessa förklaringar ska liksom återkallandet av sådana förklaringar offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

Artikel 15

Skäl för icke-erkännande

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får vägra att erkänna beslutet om övervakningsåtgärder, om
 - a) det intyg som avses i artikel 10 är ofullständigt eller uppenbarligen inte överensstämmer med beslutet om övervakningsåtgärder och inte har kompletterats eller korrigerats inom en rimlig tidsfrist, vilken har fastställts av den behöriga myndigheten i den verkställande staten,
 - b) de kriterier som fastställs i artiklarna 9.1, 9.2 eller 10.4 inte är uppfyllda,
 - c) erkännande av beslutet om övervakningsåtgärder skulle strida mot principen *ne bis in idem*,
 - d) beslutet om övervakningsåtgärder, i de fall som avses i artikel 14.3 och, om den verkställande staten har avgett en förklaring enligt artikel 14.4 i de fall som avses i artikel 14.1, avser en gärning som inte skulle utgöra ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning; när det gäller skatter, tullar och valutafrågor får dock verkställandet av beslutet inte vägras av det skälet att den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning,

- e) åtal i brottmål har preskriberats enligt lagstiftningen i den verkställande staten och hänför sig till en gärning som den verkställande staten i enlighet med sin nationella lagstiftning är behörig att beivra,
- f) det enligt den verkställande statens lagstiftning föreligger immunitet som gör det omöjligt att följa upp övervakningsåtgärder,
- g) personen enligt den verkställande statens lagstiftning på grund av sin ålder inte kan göras straffrättsligt ansvarig för den gärning som beslutet om övervakningsåtgärder grundas på,
- h) den, vid överträdelse av övervakningsåtgärderna, skulle vara tvungen att vägra att överlämna den berörda personen i enlighet med rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna¹ (nedan kallat *rambeslutet om den europeiska arresteringsordern*).

2. I de fall som avses i punkt 1 a, b, och c ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten innan den beslutar att inte erkänna beslutet om övervakningsåtgärder på lämpligt sätt samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och vid behov anmoda denna att utan dröjsmål lämna alla ytterligare upplysningar som krävs.

¹ EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

3. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten anser att erkännande av ett beslut om övervakningsåtgärder kan vägras på grundval av punkt 1 h, men ändå är beredd att erkänna beslutet om övervakningsåtgärder och att följa upp de övervakningsåtgärder som det innehåller, ska den meddela detta till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och ange skälen till en eventuell vägran. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten får i så fall besluta att återkalla intyget i enlighet med artikel 13.3 andra meningen. Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten inte återkallar intyget, får den behöriga myndigheten i den verkställande staten erkänna beslutet om övervakningsåtgärder och följa upp de övervakningsåtgärder som det innehåller, varvid det förutsätts att den berörda personen eventuellt inte kommer att överlämnas på grundval av en europeisk arresteringsorder.

Artikel 16

Tillämplig lagstiftning för övervakning

För uppföljning av övervakningsåtgärderna ska den verkställande statens lagstiftning tillämpas.

Artikel 17
Fortsatt uppföljning av
övervakningsåtgärder

Om den tidsperiod som avses i artikel 20.2 b löper ut och övervakningsåtgärder förblir nödvändiga, får den behöriga myndigheten i den utfärdande staten hos den behöriga myndigheten i den verkställande staten begära att uppföljningen av övervakningsåtgärderna ska förlängas, med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet och de bedömda följderna för personen om artikel 11.2 d skulle tillämpas. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska ange för vilken tidsperiod en sådan förlängning kan antas vara nödvändig.

Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska besluta om denna begäran i enlighet med nationell lagstiftning och när så är lämpligt ange hur lång tid denna förlängning högst får gälla. Artikel 18.3 kan vara tillämplig i dessa fall.

Artikel 18
Behörighet till alla följdbeslut
och tillämplig lagstiftning

1. Utan att det påverkar artikel 3 ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten vara behörig att fatta alla följdbeslut med anknytning till ett beslut om övervakningsåtgärder. Sådana följdbeslut omfattar i synnerhet
 - a) förlängning, översyn och upphävande av beslutet om övervakningsåtgärder,
 - b) ändring av övervakningsåtgärdena,
 - c) utfärdande av en arresteringsorder eller annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan.
2. Den utfärdande statens lagstiftning ska tillämpas vid de beslut som fattas enligt punkt 1.
3. När så krävs enligt nationell lagstiftning får en behörig myndighet i den verkställande staten besluta att använda förfarandet för erkännande i detta rambeslut för att ge verkan åt de beslut som avses i punkt 1 a och b i sitt nationella rättssystem. Ett sådant erkännande ska inte medföra en ny behandling av skälen för icke-erkännande.

4. Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har ändrat övervakningsåtgärderna i enlighet med punkt 1 b får den behöriga myndigheten i den verkställande staten
- a) anpassa dessa ändrade åtgärder med tillämpning av artikel 13 om de ändrade övervakningsåtgärderna är oförenliga med lagstiftningen i den verkställande staten,
- eller
- b) vägra att följa upp de ändrade övervakningsåtgärderna om dessa åtgärder inte omfattas av den typ av övervakningsåtgärder som avses i artikel 8.1 och/eller av dem som anmälts av den verkställande staten i enlighet med artikel 8.2.
5. Den behörighet som den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har enligt punkt 1 ska inte påverka förfaranden som kan inledas i den verkställande staten mot den berörda personen avseende andra brott som begåtts av honom eller henne än de som beslutet om övervakningsåtgärder grundar sig på.

Artikel 19

Berörda myndigheters skyldigheter

1. När som helst under uppföljningen av övervakningsåtgärderna får den behöriga myndigheten i den verkställande staten uppmana den behöriga myndigheten i den utfärdande staten att uppge huruvida uppföljningen av åtgärderna fortfarande är nödvändig med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska utan dröjsmål besvara en sådan uppmaning, när så är lämpligt genom att fatta ett sådant följdbeslut som avses i artikel 18.1.
2. Innan den tidsperiod som avses i artikel 10.5 har löpt ut, ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, på eget initiativ eller på begäran av den behöriga myndigheten i den verkställande staten, ange under vilken eventuellt ytterligare tid som den förväntar sig att uppföljningen av åtgärderna kommer att behövas.
3. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska omedelbart meddela den behöriga myndigheten i den utfärdande staten alla överträdelse av en övervakningsåtgärd och varje annan iakttagelse som skulle kunna leda till ett sådant följdbeslut som avses i artikel 18.1. För meddelandet ska det standardformulär som återges i bilaga II användas

4. För att höra den berörda personen får det förfarande och de villkor som fastställs i sådana instrument i internationell rätt och EU-rätt som föreskriver möjligheten att använda telefon- och videokonferenser för att höra personer i tillämpliga delar användas, i synnerhet då det enligt den utfärdande statens lagstiftning fastställs att den berörda personen ska höras innan ett sådant beslut som avses i artikel 18.1 fattas.
5. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska omedelbart informera den behöriga myndigheten i den verkställande staten om alla sådana beslut som avses i artikel 18.1 och om att ett rättsmedel har anlitats mot ett beslut om övervakningsåtgärder.
6. Om intyget om beslutet om övervakningsåtgärder har återkallats, ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten avbryta de beslutade åtgärderna så snart som den har blivit vederbörligen underrättad av myndigheten i den utfärdande staten.

Artikel 20

Information från den verkställande staten

1. Den myndighet i den verkställande staten som har tagit emot ett beslut om övervakningsåtgärder för vilket erkännande den saknar behörighet, tillsammans med ett intyg, ska informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om till vilken myndighet den har översänt detta beslut, tillsammans med intyget, i enlighet med artikel 10.8.

2. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska, på ett sådant sätt att en skriftlig uppteckning lämnas, utan dröjsmål informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om
- a) varje ändring av den berörda personens bosättning,
 - b) den längsta tid som övervakningsåtgärderna kan följas upp i den verkställande staten, om en sådan längsta tid fastställs i den verkställande statens lagstiftning,
 - c) att det i praktiken är omöjligt att följa upp övervakningsåtgärderna på grund av att personen, efter det att beslutet om övervakningsåtgärder och intyget har överförts till den verkställande staten, inte kan påträffas på den verkställande statens territorium, varvid den verkställande staten inte ska vara skyldig att följa upp övervakningsåtgärderna,
 - d) det faktum att ett rättsmedel har anlitats mot ett beslut om erkännande av ett beslut om övervakningsåtgärder,
 - e) det slutliga beslutet att erkänna beslutet om övervakningsåtgärder och vidta alla nödvändiga åtgärder för uppföljningen av övervakningsåtgärderna,
 - f) ett beslut att anpassa övervakningsåtgärderna i enlighet med artikel 13,

- g) ett beslut i enlighet med artikel 15 om att inte erkänna beslutet om övervakningsåtgärder och inte ansvara för uppföljningen av övervakningsåtgärderna samt om skälen för beslutet.

Artikel 21

Överlämnande av personen

1. Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har utfärdat en arresteringsorder eller ett annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan, ska personen överlämnas i enlighet med rambeslutet om den europeiska arresteringsordern.
2. I detta sammanhang får den behöriga myndigheten i den verkställande staten inte åberopa artikel 2.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder som skäl för att vägra överlämnande av personen.
3. Varje medlemsstat får anmäla till rådets generalsekretariat, när den införlivar detta rambeslut eller på ett senare stadium, att den även kommer att tillämpa artikel 2.1 i rambeslutet om den europeiska arresteringsordern vid beslut om överlämnande av den berörda personen till den utfärdande staten.
4. Rådets generalsekretariat ska göra den information som mottagits enligt punkt 3 tillgänglig för alla medlemsstater och för kommissionen.

Artikel 22

Samråd

1. Om det inte är ogenomförbart ska de behöriga myndigheterna i den utfärdande staten och i den verkställande staten samråda med varandra
 - a) när ett beslut om övervakningsåtgärder tillsammans med det intyg som avses i artikel 10 förbereds, eller åtminstone före översändandet av dessa,
 - b) för att underlätta en smidig och effektiv uppföljning av övervakningsåtgärderna,
 - c) om personen har gjort sig skyldig till en allvarlig överträdelse av övervakningsåtgärderna.
2. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska ta vederbörlig hänsyn till eventuella indikationer som meddelats av den behöriga myndigheten i den verkställande staten på den risk som den berörda personen kan utgöra för brottsoffer och allmänheten.
3. Med tillämpning av punkt 1 ska de behöriga myndigheterna i den utfärdande staten och i den verkställande staten utbyta all användbar information, inbegripet
 - a) information som möjliggör kontroll av den berörda personens identitet och bosättning,

- b) relevant information från kriminalregister i enlighet med tillämpliga lagstiftningsinstrument.

Artikel 23

Obesvarade meddelanden

1. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten har översänt flera sådana meddelanden som avses i artikel 19.3 avseende samma person till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten utan att den sistnämnda myndigheten har fattat ett sådant följdbeslut som avses i artikel 18.1, får den behöriga myndigheten i den verkställande staten uppmana den behöriga myndigheten i den utfärdande staten att fatta ett sådant beslut, med en rimlig tidsfrist för att göra detta.
2. Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten inte agerar inom den tidsfrist som angivits av den behöriga myndigheten i den verkställande staten, får den sistnämnda myndigheten besluta att avsluta sin uppföljning av övervakningsåtgärderna. I sådant fall ska den informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om sitt beslut och behörigheten att följa upp övervakningsåtgärderna ska återgå till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten med tillämpning av artikel 11.2.

3. Om det enligt lagstiftningen i den verkställande staten krävs en återkommande bekräftelse av att uppföljningen av övervakningsåtgärderna måste förlängas, får den behöriga myndigheten i den verkställande staten begära att den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ger denna bekräftelse, med en rimlig tidsfrist för att tillmötesgå denna begäran. Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten inte svarar inom den berörda tidsfristen, får den behöriga myndigheten i den verkställande staten sända en ny begäran till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, med en rimlig tidsfrist för att tillmötesgå denna begäran, och meddela att den kan komma att besluta att avsluta uppföljningen av övervakningsåtgärderna om inget svar har mottagits inom den tidsfristen. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten inte får något svar på en sådan ny begäran inom den angivna tidsfristen, får den vidta åtgärder i enlighet med punkt 2.

Artikel 24

Språk

Intygen ska översättas till det officiella språket eller ett av de officiella språken i den verkställande staten. Varje medlemsstat får i samband med antagandet av rambeslutet eller vid en senare tidpunkt i en förklaring, som ska deponeras hos rådets generalsekretariat, ange att den kommer att godta en översättning till ett eller flera andra av de officiella språken vid Europeiska unionens institutioner.

Artikel 25

Kostnader

Den verkställande staten ska stå för kostnader i samband med tillämpningen av detta rambeslut, utom för sådana kostnader som uteslutande uppkommer på den utfärdande statens territorium.

Artikel 26

Förhållande till andra avtal och överenskommelser

1. I den mån som sådana avtal eller överenskommelser gör det möjligt att utöka eller bredda målen för detta rambeslut och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder, får medlemsstaterna
 - a) fortsätta att tillämpa de bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som är i kraft när detta rambeslut träder i kraft,
 - b) ingå bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.
2. De avtal och överenskommelser som avses i punkt 1 ska inte i något fall påverka förbindelserna med de medlemsstater som inte är parter i dessa.

3. Medlemsstaterna ska senast den ...^{*} underrätta kommissionen och rådet om vilka av de gällande avtal och överenskommelser som avses i punkt 1 a som de önskar fortsätta att tillämpa.
4. Medlemsstaterna ska även underrätta kommissionen och rådet om nya avtal eller överenskommelser av den typ som avses i punkt 1 b inom tre månader efter det att avtalen eller överenskommelserna har undertecknats.

Artikel 27

Genomförande

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut senast den ...^{**}.
2. Vid denna tidpunkt ska medlemsstaterna till rådet och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning.

^{*} Tre månader efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

^{**} Tre år efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

Artikel 28

Rapport

1. Kommissionen ska senast den ...* utarbeta en rapport på grundval av den information som medlemsstaterna har lämnat enligt artikel 27.2.
2. På grundval av denna rapport ska rådet bedöma
 - a) i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa bestämmelserna i detta rambeslut, och
 - b) tillämpningen av detta rambeslut.
3. Rapporten ska vid behov åtföljas av lagstiftningsförslag.

Artikel 29

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i

På rådets vägnar

Ordförande

* Fyra år efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

BILAGA I

INTYG

som avses i 10

i rådets rambeslut .../.../RIF

av den ... om tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande
på beslut om övervakningsåtgärder mellan Europeiska unionens medlemsstater
som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande¹

¹ Detta intyg ska avfattas på eller översättas till något av den verkställande medlemsstatens officiella språk eller något annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk som godtas av denna stat.

a) Utfärdande stat:
Verkställande stat:

b) Myndighet som utfärdat beslutet om övervakningsåtgärder:

Officiellt namn:

Ytterligare information om beslutet om övervakningsåtgärder ska i förekommande fall inhämtas hos

- ovannämnda myndighet
- den centrala myndigheten; ange den centrala myndighetens officiella namn, om denna ruta kryssats för:
- annan behörig myndighet; ange denna myndighets officiella namn, om denna ruta kryssats för:

Kontaktuppgifter för den utfärdande myndigheten/den centrala myndigheten/annan behörig myndighet

Adress:

Tfn: (landskod) (riktnummer)

Fax: (landskod) (riktnummer)

Uppgifter om kontaktperson(er)

Efternamn:

Samtliga förnamn:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Tfn: (landskod) (riktnummer)

Fax: (landskod) (riktnummer)

E-post (om sådan finns):

Språk som kan användas vid kontakter:

c) Ange vilken myndighet som ska kontaktas för att erhålla ytterligare upplysningar angående uppföljningen av övervakningsåtgärderna:

- Den myndighet som avses i b
- annan myndighet; ange denna myndighets officiella namn, om denna ruta kryssats för:

Kontaktuppgifter för myndigheten, om informationen inte redan har lämnats under b

Adress:

Tfn: (landskod) (riktnummer)

Fax: (landskod) (riktnummer)

Uppgifter om kontaktperson(er)

Efternamn:

Samtliga förnamn:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Tfn: (landskod) (riktnummer)

Fax: (landskod) (riktnummer)

E-post (om sådan finns):

Språk som kan användas vid kontakter:

d) Uppgifter om den fysiska person beträffande vilken beslutet om övervakningsåtgärder har utfärdats:

Efternamn:

Samtliga förnamn:

Namn som ogift, i förekommande fall:

Alias, i förekommande fall:

Kön:

Nationalitet:

Personnummer eller socialförsäkringsnummer (om sådant finns):

Födelsedatum:

Födelseort:

Adresser/bosättningar

- i den utfärdande staten:
- i den verkställande staten:
- på annan ort:

Språk som personen förstår (om känt):

Lämna följande uppgifter om de finns tillgängliga:

- Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar och nummer (identitetskort, pass):
- Typ av uppehållstillstånd som personen innehar i den verkställande staten och nummer:

e) Uppgifter om den medlemsstat till vilken beslutet om övervakningsåtgärder samt intyget översänds

Beslutet om övervakningsåtgärder samt intyget översänds till den verkställande stat som anges under a av följande skäl:

- Den berörda personen har sin lagliga och regelmässiga bosättning i den verkställande staten och samtycker efter att ha underrättats om de berörda åtgärderna till att återvända till den staten.
- Den berörda personen har begärt att beslutet om övervakningsåtgärder ska översändas till den andra medlemsstaten, i vilken han inte har sin lagliga och regelmässiga bosättning, av följande skäl:

f) Uppgifter om beslutet om övervakningsåtgärder:

Beslutet utfärdades den (DD-MM-ÅÅÅÅ):

Beslutet blev verkställbart den (DD-MM-ÅÅÅÅ):

Om ett rättsmedel har anlitats mot beslutet om övervakningsåtgärder vid tidpunkten för intygets översändande, kryssa för denna ruta

Beslutets referensbeteckning (om sådant finns):

Den berörda personen har varit föremål för tillfälligt frihetsberövande under följande tid (om tillämpligt):

1. Beslutet omfattar totalt: ... påstådda brott.

Sammanfattning av sakförhållandena och en beskrivning av de omständigheter under vilka det eller de påstådda brotten begicks, inklusive tid och plats samt på vilket sätt den berörda personen medverkade i brottets/brotten:

Det eller de påstådda brottens beskaffenhet, brottsrubricering samt de tillämpliga lagbestämmelser som beslutet grundar sig på:

2. Markera i förekommande fall genom kryss i tillämpliga rutor om det eller de påstådda brott som avses i punkt 1 enligt definitionen i den utfärdande statens lagstiftning utgörs av ett eller flera av följande brott som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till frihetsstraff eller frihetsberövande åtgärd som maximalt får uppgå till minst tre år:
- Deltagande i en kriminell organisation.
 - Terrorism.
 - Människohandel.
 - Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
 - Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
 - Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
 - Korruption.
 - Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
 - Tvätt av vinning av brott.
 - Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
 - It-brottslighet.
 - Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
 - Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse.
 - Mord och grov misshandel.
 - Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.

- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserat eller väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Bedrägeri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning. Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med dessa.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära eller radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som faller inom den Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage

3. Om det eller de påstådda brott som anges i punkt 1 inte omfattas av punkt 2 eller om beslutet samt intyget översänds till en medlemsstat som har förklarat att den kommer att göra en kontroll av dubbel straffbarhet (artikel 14.4 i rambeslutet), lämna en fullständig beskrivning av det eller de berörda påstådda brotten:

g) Uppgifter om varaktigheten och typen av övervakningsåtgärd(er)

1. Tillämplig tidsperiod för beslutet om övervakningsåtgärder; möjlighet att förlänga beslutets giltighet (i tillämpliga fall):
2. Med beaktande av samtliga de omständigheter i fallet som är kända när beslutet om övervakningsåtgärder översänds kommer uppföljning av övervakningsåtgärderna sannolikt att krävas under en tid av (vägledande uppgift):
3. Typ av övervakningsåtgärd(er) (flera alternativ får anges):
 - Skyldighet för personen att meddela den behöriga myndigheten i den verkställande staten varje byte av bostadsort, i synnerhet för mottagande av kallelser att närvara vid ett förhör eller en rättegång i samband med straffrättsliga förfaranden.
 - Skyldighet att inte besöka vissa ställen, orter eller fastställda områden i den utfärdande eller verkställande staten.
 - Skyldighet att stanna kvar på anvisad ort, i tillämpliga fall under angivna tider.
 - Skyldighet som innebär begränsningar av möjligheten att lämna den verkställande statens territorium.
 - Skyldighet att vid bestämda tidpunkter anmäla sig hos en viss myndighet.
 - Skyldighet att undvika kontakt med vissa personer med anknytning till det eller de påstådda brotten.
 - Andra åtgärder som den verkställande staten är beredd att övervaka i enlighet med ett meddelande enligt artikel 8.2 i rambeslutet.

Om alternativet "andra åtgärder" valts, ange vilka åtgärder som berörs genom att markera tillämplig ruta eller rutor:

- ◇ Skyldighet att avstå från viss verksamhet med anknytning till det eller de påstådda brotten, vilken kan omfatta befattning med ett angivet yrke eller en angiven bransch.
- ◇ Skyldighet att inte framföra fordon.
- ◇ Skyldighet att deponera en viss summa pengar eller lämna ett annat slag av garanti, som antingen får lämnas genom ett visst antal delbetalningar eller direkt i sin helhet.
- ◇ Skyldighet att genomgå terapeutisk behandling eller behandling mot missbruk.
- ◇ Skyldighet att undvika kontakt med vissa föremål som har samband med det eller de påstådda brotten.
- ◇ Annan åtgärd (ange vilken):

4. Lämna en utförlig beskrivning av den eller de övervakningsåtgärder som angetts under punkt 3:

h) Andra omständigheter av betydelse i ärendet, inklusive särskilda skäl för påförande av övervakningsåtgärden eller övervakningsåtgärderna (frivillig information):

Beslutet bifogas intyget.

Underskrift av den myndighet som utfärdat intyget och/eller dess företrädare för intygande av att innehållet i intyget är korrekt:

Namn:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Datum:

Referensbeteckning (om sådan finns):

Officiell stämpel (i förekommande fall):

BILAGA II

FORMULÄR

som avses i artikel 19

i rådets rambeslut .../.../RF av den ...

om tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder
mellan Europeiska unionens medlemsstater som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande

RAPPORT OM ÖVERTRÄDELSE AV EN ÖVERVAKNINGÅTGÄRD OCH VARJE ANNAN
IAKTTAGELSE SOM SKULLE KUNNA LEDA TILL ETT FÖLJDBESLUT

a) Uppgifter om identiteten på den person som står under övervakning:

Efternamn:

Samtliga förnamn:

Namn som ogift, i förekommande fall:

Alias, i förekommande fall:

Kön:

Nationalitet:

Personnummer eller socialförsäkringsnummer (om sådant finns):

Födelsedatum:

Födelseort:

Adress:

Språk som personen förstår (om känt):

b) Närmare upplysningar om beslutet om övervakningsåtgärder:

Beslutet utfärdat den:

Referensbeteckning (om sådan finns):

Myndighet som utfärdat beslutet

Officiellt namn:

Adress:

Intyget utfärdat den:

Myndighet som utfärdat intyget:

Referensbeteckning (om sådan finns):

c) Uppgifter om den myndighet som är ansvarig för uppföljningen av övervakningsåtgärden eller övervakningsåtgärderna:

Myndighetens officiella namn:

Namn på kontaktperson:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Adress:

Tfn: (landskod) (riktnummer)

Fax: (landskod) (riktnummer)

E-post:

Språk som kan användas vid kontakter:

d) Överträdelse av en eller flera övervakningsåtgärder och/eller varje annan iakttagelse som skulle kunna leda till ett följdbeslut:

Den person som avses under a) har åsidosatt följande övervakningsåtgärd eller övervakningsåtgärder:

- En skyldighet för personen att meddela den behöriga myndigheten i den verkställande staten varje byte av bosättning, i synnerhet för mottagande av kallelser att närvara vid ett förhör eller en rättegång i samband med straffrättsliga förfaranden.
- En skyldighet att inte besöka vissa ställen, orter eller fastställda områden i den utfärdande eller verkställande staten.
- En skyldighet att stanna kvar på anvisad ort, i tillämpliga fall under angivna tider.
- En skyldighet som innebär begränsningar av möjligheten att lämna den verkställande statens territorium.
- En skyldighet att vid bestämda tidpunkter anmäla sig hos en viss myndighet.
- En skyldighet att undvika kontakt med vissa personer med anknytning till det eller de påstådda brotten.
- Andra åtgärder (ange vilka):

Beskrivning av överträdelsen eller överträdelserna (ort, datum och närmare omständigheter):

- Andra iakttagelser som skulle kunna leda till ett följdbeslut.

Beskrivning av iakttagelserna:

e) Uppgifter om kontaktperson för ytterligare upplysningar om överträdelsen:

Efternamn:

Samtliga förnamn:

Adress:

Tfn: (landskod) (riktnummer)

Fax: (landskod) (riktnummer)

E-post:

Språk som kan användas vid kontakter:

Underskrift av den myndighet som utfärdat formuläret och/eller dennas företrädare, vilken intygar att innehållet i formuläret är korrekt:

Namn:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Datum:

Officiell stämpel (i förekommande fall):

Förteckning över remissinstanser

Prop. 2008/09:192
Bilaga 2

Följande instanser har efter remiss avgett yttrande över promemorian om Sveriges antagande av rambeslutet: Riksdagens ombudsmän, Göta hovrätt, Helsingborgs tingsrätt, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Stockholms län, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Migrationsverket, Socialstyrelsen, Sveriges kommuner och landsting, Sveriges advokatsamfund, Konkurrensverket och Juridiska fakultetsnämnden vid Lunds universitet. Därutöver har Kriminalvården och Sveriges Domareförbund inbjudits att yttra sig.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 maj 2009

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Olofsson, Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Erlandsson, Torstensson, Hägglund, Björklund, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling

Föredragande:

Regeringen beslutar proposition 2009/10:192 Sveriges antagande av rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för brottsmisstänkta